

Teema:

USKONNOT JA KONFLIKTIT

Uskonto Ukrainan
sisällissodassa

Nyt puhuu uskonnoton turvapaikanhakija:
"Minua vaaditaan todistamaan
uskonnottomuuteni."

Kirja-arvostelussa
Suomen pyhä sota

Viisivuotiskatsaus

Lehden vakikolumnisti Heta Saxell kirjoittaa lehteen viisivuotiskatsauksen uskonnottomista liikkeistä - ja tältä erää viimeisen kolumninsa ateistin arjesta ja juhlasta sivulla 3.

Vakaumus on vartiotornin muotoinen

Lehden teemoina ovat tällä kertaa uskonnot ja konfliktit. Jehovantodistajien erityisasemaa totaali kieltäytymisessä pohtii kolumni sivulla 10-11.

Yhdistyneet ajattelijat

Liiton jäsenyhdistyksillä on ollut puuhakas syksy! Lue mitä kaikkea vapaa-ajattelijat ovat ehtineet Yhdistyneet Ajattelijat -palstalta sivuilta 22-25.

Lue lehti verkossa

Oletko Vapaa-ajattelijain liiton jäsenyhdistyksen jäsen? Haluatko jatkossa lukea Vapaa Ajattelija -lehteä vain verkossa ja siten omalta osaltasi lopettaa Vapaa Ajattelijan paperiversion käytön? Ilmoita yhteystietosi ja etenkin sähköpostiosoitteesi meille (toimitusneuvosto@vapaa-ajattelijat.fi), niin kerromme lehden sähköisestä versiosta.

4 **ATEISTIN ARKEA JA JUHLAA**
Viisivuotiskatsaus
Heta Saxell

5 **Uskonnot ja konfliktit**

6 **Uskonto Ukrainan sisällissodassa**
Antti Rautiainen

9 **Kolumni: Kirkolla riittää anteeksipyydettävää**
Hannu Eklund

10 **Kolumni: Vakaumus on vartiotornin muotoinen**
Piia Hirvensalo

12 **Pakoon uskontoa**
Suvi Auvinen

16 **ARVOSTELU**
Luterilaisuus taipuu moneen sodassakin
Esa Ylikoski

18 **HALLITTU AJATUS • LIITTOHALLITUS TIEDOTTAA**
Ihmisten yhdenvertaiseen kohteluun julkisen vallan toiminnassa

19 **Järjestöt mukaan kehittämään uskonnonharjoitukselle vaihtoehtoja kouluohjelmaa**

20 **PÄÄSIHTEERIN PALSTA**
Äänestäjä olis niinku kuningas
Esa Ylikoski

22 **YHDISTYNEET AJATELJIAT • YHDISTYKSET TOIMIVAT**
Juhlahumua Keski-Suomesta
Heidi Friman

23 **Kemin Vapaa-ajattelijoiden syystoimintaa**
Pertti Periniva

24 **Norjalaisten vieraana**
Maarit Fredlund

25 **Tampereella keskusteltiin uskonnosta koulussa**
Jouni Vilka

26 **VAPAASTI AJATELTUA • MIELIPITEET**
Elämänviisaus oppiaineksi
Mikko Kiio

26 **Koko kirkko on vastuussa lestadiolaisaitien kärsimyksistä**
Hannu Eklund

27 **VAPAA AJATELJIJA**
Pro-Seremonioiden puhujakoulutuksessa hihitettiin ja haukuttiin
Laura Mäntysalo

28 **Jäsenyhdistykset, lehden ja liiton tiedot**

Vapaa ajattelija

Olkaamme reilusti ateisteja

Petri Karisma

Määritän itseni mielelläni ateistiksi. Ainut ongelma tässä on se, että jotkut virheellisesti luulevat ateismin tarkoittavan Jumalan tai jumalien kieltämistä. Oikean määritelmän mukaan ateistilta puuttuu usko erilaisiin jumaluksiin niin isoilla kuin pienilläkin etukirjaimilla.

On hyvä huomata, että kristityillä on vain yksi Jumala enemmän kuin ateisteilla. Yhden jumalan aktiivinen kieltäminen ei olisi kovin työlästä, mutta jos lähtisi aktiivisesti kieltämään kaikkia hindujen jumalia, olisi se täysipäiväistä työtä. Olisi mukava tietää, kieltävätkö kristityt aktiivisesti hindujen kaikki jumalat? Eiköhän kristittyjen suhde hindujen jumaliin ole samanlainen kuin ateisteilla on kaikkiin jumaliin - heiltä puuttuu usko esim. apinakasvoiseen jumalaan Hanumaniin.

Minulta puuttuu metafysiikka.

Puhuttaessa omasta ateismistani, haluan laajentaa hiukan tuota käsitettä jumaluskon puuttumisen ulkopuolelle. Minulle itselleni sopii paremmin määritelmä, jonka mukaan minulta puuttuu metafysiikka. Puhe pelkistä jumaluksista on suoraan sanoen suppeaa ja pahasti kulttuurisesti vääristynyttä. Se myös pelkistää koko teeman. Kyse on siitä, miten näemme koko todellisuuden. Jos joku kuvittelee, että fyisiikan lakeja voidaan mielinmäärin muuttaa ja asettaa uuteen järjestykseen, puhutaan paljon suuremmasta asiasta kuin pelkistä jumalista.

Nykyään ateistit pyritään leimamaan käsitteellä uusateistit. Tätä käsitettä on ryhdytty käyttämään ateisteista WTC-tornien iskujen jälkeen. Ilmeisesti jotkut ovat vetäneet herneenään **Richard Dawkinsin** ja kumppaneiden erinomaisesti myyneistä kir-

myös aktiivisesti muuttamaan yhteiskuntaa itselleen mielekkääseen suuntaan. Uskovaisten mielestä hyvä ateisti on partasuinen vanha herra, joka polttelee piippua kiikkustuolissa ja jupisee itselleen, ettei jumalia ole olemassa ja uskonto on huono juttu.

Kristityillä on vain yksi Jumala enemmän kuin ateisteilla.

joista. Hehän uskaltavat asettaa kyseenalaiseksi uskonnon ja heitä jopa kuunnellaan.

Uusateistin ja ateistin eroja on vaikea havaita. Ehkä yksi keskeinen ero on se, että uusateisti on rehellisesti ja julkisesti ateisti. Uusateisti pyrkii

Meillä nykyisillä ateisteilla on tietenkin se etu puolellamme, että voimme toimia internetissä, joka tasa-arvoistaa toimijat. Toisaalta uskonto on menettänyt merkittävän vallankäytön välineen kun vastustajien polttaminen torilla ei enää ole poliittisesti korrektaa.

Viisivuotiskatsaus

Heta Saxell

Reilu viisi vuotta sitten kirjoitin ensimmäisen Ateistin arkea ja juhlaa -kolumnini tähän lehteen. Olen pohtinut tapakristillisyyttä, uskonnonopetusta,

oman perheen ja suvun ristiriitaisiakin näkemyksiä, lastenkasvatusta, päiväkotien ja koulujen uskontokasvatusta, politiikkaa, homoseksuaalien oikeuksia, perinteitä ja niiden muuttumista – siis elämän arkea ja juhlaa ateistin ja uskonnottoman näkökulmasta. Usein omat ajatukseni ovat selkiytyneet juuri kirjoittamalla niistä, ja toivon myös lukijan viihtyneen kirjoitusteni parissa.

Näiden vuosien aikana olen tutustunut suomalaisiin vapaa-ajattelijoihin ja humanisteihin sekä Pro-Seremonioiden toimintaan, ollen itsekin mukana monessa. Erityisesti Reilu päiväkohti -hanke ja siitä kertominen on ollut minulle tärkeää. Välillä olen harmitellut sitä, että Suomen uskonnottomat ovat hajallaan eri liitoissa ja yhdistyksissä. Meitä on kuitenkin kohtuullisen vähän järjestäytyneinä tässä maassa ja siksi yhdessä tekeminen on erittäin tärkeää. Joitain projekteja ja tempauksia onkin tehty yli liitto- ja yhdistysrajojen, käsittääkseni menestyksellä. Näin kannattaa varmasti tehdä myös tulevaisuudessa.

Katsomusten tasa-arvo ei vielä toteudu Suomessa, mutta haluan ajatella sen edenneen, kiitos vapaa-ajattelijoiden ja muiden tahojen aktiivisen toiminnan. Kirkon tasaisesti hupene-

nimen, ikään kuin sitä ei muuten voisi saada. Nyt ei pidä ajatella, että olisi lapsikastetta vastaan. En nimittäin ole, onhan sekin tapa juhlaa. Mutten käsitä miksi tästä juhlasta pitää se-

Muutos vaatii pieniä askelia ja jääräpäisyyttä

va jäsenmäärä on varmasti yksi tekijä, joka vaikuttaa hitaasti mutta varmasti tähänkin asiaan. Ehkä viiden vuoden päästä ei enää taivastella kirkostaeroamislukuja, vaan kunnioitetaan ihmisten omaa valintaa. On käsittämätöntä että kirkkoon kuuluminen istuu kulttuurissamme edelleenkin

rata verovelvoitteita automaattisesti myöhemmin elämässä. Kirkon ja valtion ero on toteutettava. Siihen tosin varmasti menee kauemmin kuin viisi vuotta, mutta epäilemättä sekin tulevaisuudessa tapahtuu.

Eniten olen näiden viiden vuoden aikana hämmästelty negatiivista ja

Mitä jos vauvat liitettäisiin aina pääministeri-puolueeseen?

niin tiukasti. Lapsikaste ja sitä kautta kirkon jäsenyys on selitys suosion taustalla. Jos ihmisen on vauvana liitetty yhteisöön, johon hänellä ei ole omaehtoisia siteitä myöhemmin elämässään, eikö halu erota yhteisöstä ole ymmärrettävää?

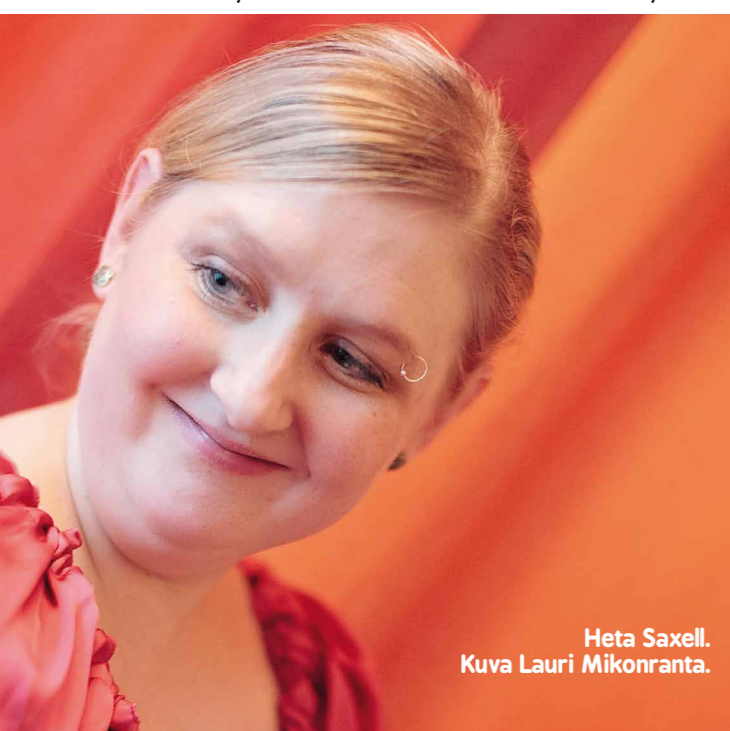
Mitä jos kaikki vauvat liitettäisiin aina kulloiseenkin pääministeripuolueeseen ja annettaisiin ymmärtää, ettei henkilötunusta saa ilman puolueen jäsenkirjaa? Näinhän ei olisi, mutta asiasta voisi puhua totena jos vaihtoehdosta ei juuri kerrottaisi. Näppärä tapa kasvattaa kannatusta, kannattaisi varmaan ottaa vinkkiä kirkolta! Lähes kaikki vauvathan tunnevut saavan kasteessa

ajoitain vihamielistäkin suhtautumista ateisteihin. On ollut yllätys, että ateisti on automaattisesti moraaliton ja vieläpä moraaliton kommunisti, ellei peräti stalinisti (ei kun ne stalinistithan oli niitä, jotka haluavat kasvisruokaa Helsingin kouluhin, niinhän se meni). Siksi onkin helpompaa puhua uskonnottomuudesta kuin ateismista, se ei herätä niin negatiivisia mielikuvia.

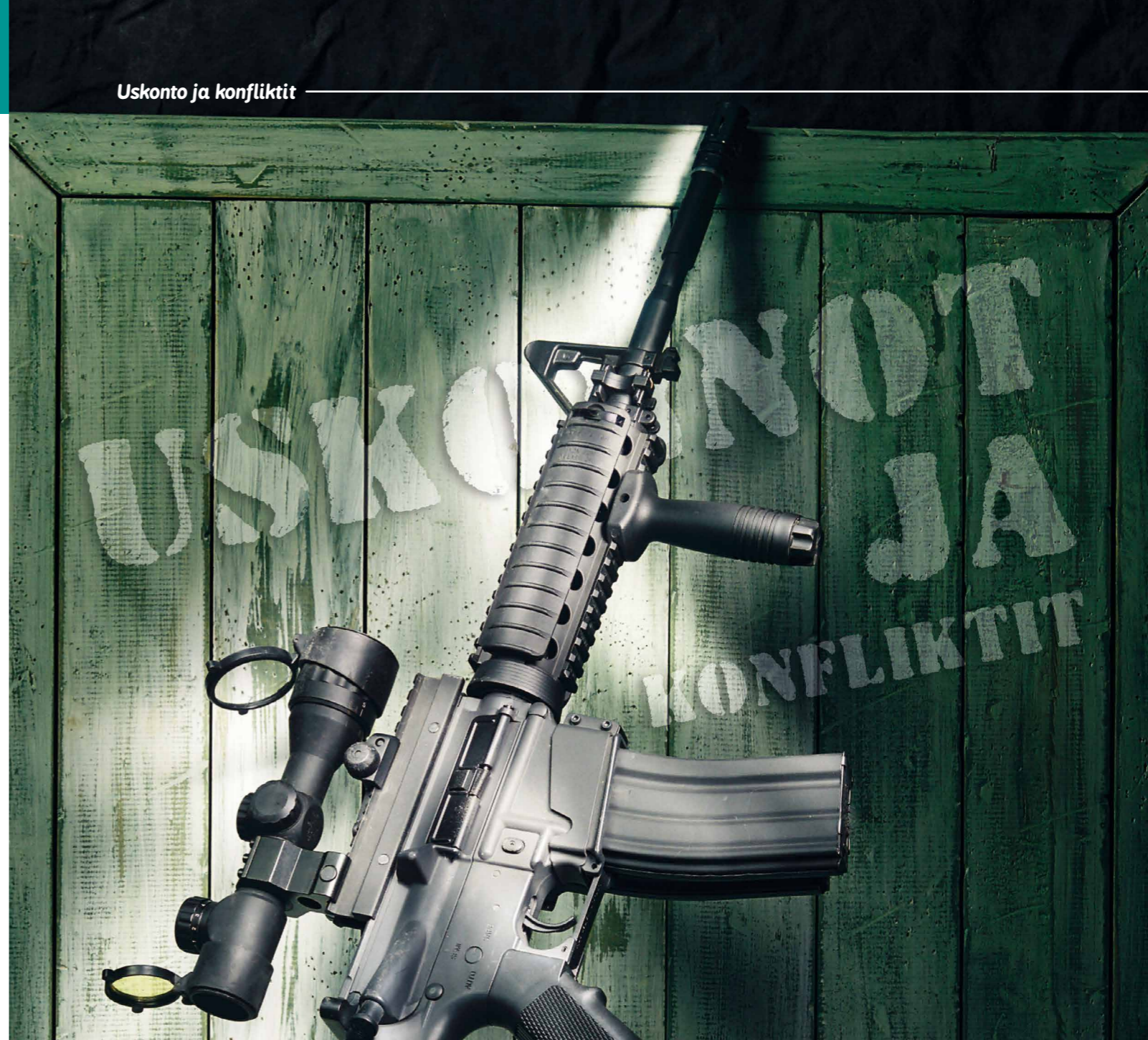
Mutta asiat muuttuvat, ja niihin voi vaikuttaa. Pieniä askelia ja jääräpäisyyttä, sitä se vaatii. Siksi aion taas kerran puhua päiväkodin vasu-keskustelussa uskonnottomien lasten reilusta kohtelusta. Olen se äiti, joka asiasta aina jaksaa jankuttaa. Sori vaan, mutta tämä ateisti ei vaikene!

Kirjoittaja on kustannustoimittaja, sekulaari humanisti ja ateisti.

Tilli, Jouni 2014. Suomen pyhä sota. Pappit jatkosodan julistajina. Atena. 317 sivua

Heta Saxell.
Kuva Lauri Mikonranta.

Uskonnoista voi olla montaa mieltä, mutta niiden yhteyttä maailmassa velloviin sotiin ja konflikteihin nyt ja historiassa ei kukaan pysty kiistämään. Vuoden viimeisessä Vapaa Ajattelijan numerossa keskitymme konflikteihin eri näkökulmista. Miltä tuntuu joutua konfliktiin maan vallitsevan vakaumuksellisen ilmapiirin kanssa ja joutua turvapaikanhakijaksi uskonnottomuuden takia? Aaronin tarina lehden sivuilla 12-15. Entä millaista roolia ortodoksikirkko näyttää parhaillaan Ukrainaa ravistelevassa sodassa? Kirkon vaiheita maassa ja tämän hetken tilannetta pohditaan artikkelissa sivuilla 6-8.

Miksi uskonnottomuus ei kelpaa väkivallattomaksi vakaumukseksi, mutta kuuluminen Jehovan todistajiin riittää? Entä mitä kaikkea kirkon tulisi pyytää anteeksi? Kolumneissa sivuilla 9-11 avataan aiheita. Vapaa Ajattelija julkaisee myös kirja-arvostelun teoksesta Suomen pyhä sota sivuilla 16-17

Uskonto

Ukrainan sisällissodassa

Ukrainan poliittinen tilanne on monimutkainen. Tilannetta mutkistavat entisestään uskonnolliset jakolinjat maan sisällä. Millainen asema uskonnoilla on Ukrainan kriisissä?

Antti Rautiainen

Ukrainan kirkko on historian kuluessa jakaantunut moniin osiin, koska ortodoksikirkon suhde valtiovaltaan ei ole yksiselitteinen. Siinä missä katolisella kirkolla on yksi valtioiden rajoista riippumaton hierarkia ja protestanteilla kirkollinen valta on aina alisteinen maalliselle, ortodokseilla tämä ratkaistaan tapauskohtaisesti. Tämän vuoksi kun jokin sota, valloitusretki tai kansallinen itsenäistymiskamppailu johtaa valtiol-

listen rajojen muuttumiseen ortodoksikirkkojen alueella, seuraa tätä kamppailua yleensä myös uusi vastaavanlainen kamppailu siitä, mihin kirkkokuntien raja siirretään. Koska Ukrainan alueella rajat ovat siirtyneet useasti ja koko kansallisen identiteetin luominen ja itsenäisen valtion synty on ollut pitkä prosessi, tämä prosessi on käyty siellä jo kolme kertaa.

Ukrainan kirkon kolme hajaannusta

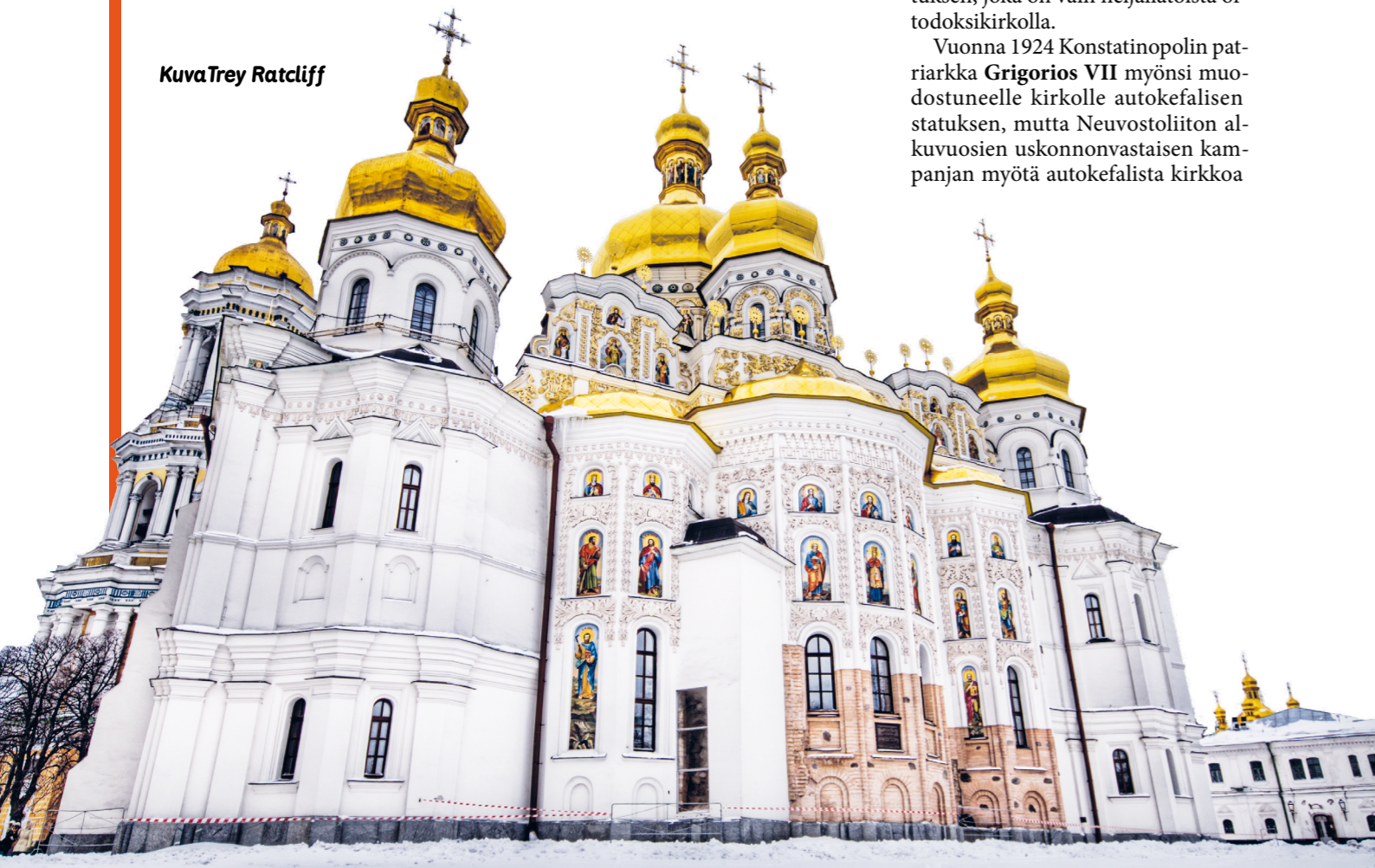
Ensimmäisen kerran prosessi käytiin 1500-luvun lopussa, jolloin suurin osa Puola-Liettuan alaisuudessa asuneista ortodokseista siirtyi katolisen kirkon

alaisuuteen välttääksään uskonnollisen vainon, kuitenkin säilyttäen ortodoksien riitin. Näin syntynyt Ukrainan kreikkalaiskatolinen kirkko oli vahva niillä Länsi-Ukrainan alueilla jotka liitettiin Neuvostoliittoon vasta toisen maailmansodan jälkeen. Neuvostoliitossa se julistettiin kokonaan laittomaksi. Nykyään kirkko on Ukrainan kolmanneksi suurin.

Toisen kerran prosessi käytiin 1910-1920-luvun taitteessa, jolloin Ukraina oli lyhyen aikaa itsenäinen. Itsenäisyysshankkeelle myötämielinen osa papistosta halusi irrottaa kirkon Moskovan määräysvallasta. Se pyrki saamaan Ukrainan ortodoksikirkolle täysin itsenäisen autokefalisien statuksen, joka on vain neljällätoista ortodoksikirkolla.

Vuonna 1924 Konstantinopolin patriarkka Grigorios VII myönsi muodostuneelle kirkolle autokefalisien statuksen, mutta Neuvostoliiton alkuvuosien uskonnonvastaisen kampanjan myötä autokefalista kirkkoa

KuvaTrey Ratcliff

vainottiin ja lopulta sen toiminta kiellettiin kokonaan. Natsit tukivat kirkkoa 1940-luvun miehityksen aikana. Neuvostoliiton voitettua maailmansodan autokefalinen kirkko kiellettiin, ja se alkoi elpymään kolmannen kerran vasta 1990-luvulla Ukrainan itsenäistyttyä. Elpymisen aikana kirkko on jakaantunut kahteen leiriin, jotka riitelevät keskenään omaisuudesta – välillä riidat ovat yltyneet joukkotappeluiksi kirkon kiinteistöissä. Yhdessä nämä Ukrainan autokefalistisen ortodoksikirkon haarat ovat Ukrainan neljänneksi suurin kirkkokunta.

Stalin päästi ortodoksikirkon panna maailmansodan aikana, tarkoituksenaan mobilisoida myös neuvosto-ideologian kanssa ristiriitaiset aatteelliset voimat totaaliseen sotaan. Moskovan patriarkkaatti pysyi tiukasti kommunistipuolueen tossun alla, ja se oli ainoa Neuvostoliitossa hyväksytty ortodoksikirkko, jonka alle kaikki paikalliset kirkot pyrittiin keskittämään. Tämän vuoksi Ukrainan itsenäistyttyä suurin osa kirkollisesta infrastruktuurista oli Moskovan patriarkaatin hallussa ja merkittävimmät uudet kirkon itsenäistymishankkeet tulivatkin Moskovan patriarkaatin alaisten kirkkojen sisältä. Uuden itsenäistymishankkeen johtaja on Kiovan entinen metropoliitta Filaret, joka on ollut myös näin muodostuneen Ukrainan ortodoksikirkon Kiovan patriarkaatin patriarkka vuodesta 1995 eteenpäin. 1990-luvun alkupuolella Filaret yritti yhdistyä Ukrainan autokefalistisen ortodoksikirkon kanssa, mutta tiet erkanivat nopeasti riitaisissa merkeissä.

Moskovan patriarkaatin kamppailu Ukrainan uskovaisista

On vaikeaa arvioida Filaretin johtaman Kiovan patriarkaatin ja Moskovan patriarkaatin alaisen Ukrainan ortodoksikirkon voimasuhteita. Mielipidetutkimukset ovat ongelmallinen menetelmä, koska monet uskovaiset eivät ole tietoisia koko konfliktista eikä heitä kiinnosta kumpaa patriarkaattia heidän kotikirkkonsa tottelee. Riitinsä puolesta kirkot eivät juurikaan eroa, tosin Kiovan patriarkkaatti suhtautuu myötämielisemmin Ukrainan kielen käyttämiseen siinä missä Moskovan patriarkkaatti preferoi muinaiskirkkoslaavia. Mielipidetutkimukset antavat ristiriitaisia tuloksia patriar-

kaattien voimasuhteista, mutta nämä kaksi kirkkokuntaa ovat selvästi suurempia kuin kolmanneksi suurin Ukrainan kreikkalaiskatolinen kirkko. Suurin ”uskontokunta” Ukrainassa ovat kuitenkin uskontoon välinpitämättömästi suhtautuvat: yli 60% ukrainalaisista ei pidä itseään minkään kirkkokunnan tukijana.

Yli 60% ukrainalaisista ei pidä itseään minkään kirkkokunnan tukijana.

Yksikään ortodoksikirkon neljästoista autokefalistisesta kirkosta ei kuitenkaan ole tunnustanut Kiovan patriarkaatin autokefalista asemaa, eikä pienemmän Ukrainan autokefalisien kirkon 1920-luvulla tunnustettua asemaa pidetä myöskään enää voimassaolevana. Tämä kertoo Moskovan kirkon siten 1920-luvun kasvaneesta vaikutusvallasta. Muut kirkkokunnat eivät enää halua astua ylivoimaisesti suurimman ortodoksien kirkon varpaille, eivätkä puuttua sen etuihin Ukrainassa.

Ukraina on asukasluvultaan toiseksi suurin entisen Neuvostoliiton perijävaltio, minkä vuoksi Moskovan patriarkaattilla on siellä paljon menetettävää. Moskovan pyrkimykset pitää Ukrainan uskovaiset otteessaan merkitsee myös sitä, että sen on oltava

erittäin varovainen kannanotoissaan sodan suhteen. Venäjän ja venäläismielisten kapina-alueiden ortodoksit ovat joka tapauksessa lojaaleja Moskovan patriarkaatille, joten liian näkyvät kannanotot kapinoitsijoiden puolesta voivat vain heikentää Moskovan patriarkaatin asemaa muualla Ukrainassa. Vaikka Moskovan patriarkaat-

ti on keskeinen Putinin tukipilari, se ei ole ottanut näkyvästi kantaa kapinallisten puolesta. Kiovan helmikuisen verenvuodatuksen jälkeen patriarkka otti vain epämääräisesti kantaa Ukrainan eurointegraatiota vastaan. Hänen kantansa Krimin miehitykseen on luettavissa vain rivien välistä, eikä patriarkka ottanut osaa Krimin valtauksen jälkeen järjestettyihin juhlallisuuksiin.

Ukrainan kirkko matkalla kohti uutta hajaannusta

Moskovan patriarkaatin Kiovan hallinto on sen sijaan ottanut selvän kannan Krimin miehitystä vastaan. Moskovan patriarkkaatti on myös Ukrainan uuden presidentin Pjotr Porošenkon kirkko, ja ilmeisesti enemmistö Mos-

Kuva Ekaterina Didkovskaya

kovan patriarkan Ukrainan papistoa tukee Kiovan keskushallintoa taistelussa venäläismielisiä vastaan. Vähemmistö taas tukee venäläismielisiä, toisinaan hyvinkin suoraviivaisin keinoin. Esimerkiksi 25. toukokuuta esipappi **Vladimir Maretskin** komentama taistelijaosasto jäi Kiovan hallituksen joukkojen sotavangiksi Luhanskin alueella.

Donetskin ja Luhanskin ”kansantasavaltojen” aatteellinen suunta on neuvostonostalgia yhdistettynä kristilliseen konservatiivisuuteen. Suomalaisesta näkökulmasta näiden kahden yhdistelmä näyttää täysin ristiriitaiselta, mutta entisen Neuvostoliiton alueella ne löysivät toisensa jo Moskovan vuoden 1993 perustuslakikriisin aikana. Tuolloin Venäjän korkeinta neuvostoa puolustamaan ryntäsi sekalainen joukko monarkisteista stalinisteihin, jota yhdisti lähinnä vain viha **Jeltsinin** markkinuudistuksia ja autoritaarista hallintotapaa vastaan. Tuolloin Jeltsin ampui parlamenttinsa totelevaiseksi tankkien avulla, mutta moni häviäjistä jatkoi poliittista toimintaansa, esimerkiksi Zavtra (Huominen) -lehden ympärillä.

Donbassin kapinallisista Zavtra-lehden piiristä on muun muassa sodan myötä kuuluisuudeksi tullut luutnantti **Igor Girkin** (salanimi Strelkov), joka komensi kapinallisjoukkoja Slavjanskin kaupungin taisteluissa. Girkin on harras ortodoksi ja hänen historiallinen esikuvansa on valkokaartin monarkistit. Venäläismielisille äärikanallisille tsaarit ja Neuvostoliitto ovat kuitenkin yhtä ja samaa mahtavan suurvalta-Venäjän jatkumoa, minkä vuoksi kapinallisissa ”kansantasavalloissa” **Leninin** patsaat ovat yhä pysyissä. Kristilliskonservatiivisuus taas näkyy esimerkiksi siinä että perustuslain perusteella ortodoksinen kristinusko on ”Donetskin kansantasavallan” valtionuskonto.

Venäjällä kirkon ja valtion sidos on niin vahva, että radikaalein äärioikeisto suhtautuu usein vihamielisesti patriarkkaan ja hakeutuu esimerkiksi uuspakanallisuuteen. Venäjän äärioikeisto on myös jakautunut suhtautumissaan Ukrainan tapahtumiin, pakanat ja natsit sympatisoivat enemmän Kiovan hallitusta ja ortodoksisfundamentalistit tukevat venäläismielisiä kapinallisia, mutta jakolinjoja kulkee myös näiden ryhmien sisällä. Moskovan patriarkkaan suhde ortodoksisfundamen-

talisteihin on kahtalainen: toisaalta se ei voi olla avoimesti ortodoksisfundamentalistien kanssa samoilla linjoilla, toisaalta heitä siedetään ja tuetaan kirkon rakenteiden sisällä.

Krimin tataarien tukala asema

Ukrainan konfliktin suurin häviö on Krimin tataarivähemmistö. Tataarien kohtalo Neuvostoliitossa oli karu, kaikki tataarit karkotettiin vuonna 1944 ja puolet kansasta kuoli prosessissa. Paluu tuli mahdolliseksi vasta Neuvostoliiton murentuessa.

Vaikka karkoituksen jälkeen tataare-

töjä vastaan on kova, tataarien omassa parlamentissa Mejlisissä on tehty kotietsintöjä ja lokakuun alkuun mennessä 17 tataaria oli kadonnut. Osa heistä on löytynyt murhattuina.

Tataarien enemmistö laskee vaikiintuneen maallisen poliittisen organisaationsa varaan, mutta maailmanlaajuinen, jo vuonna 1953 Jerusalemissa perustettu islamistipuolue Hizb ut-Tahrir on myös aktiivinen Ukrainassa. Puolue on erityisen vahva Keski-Aasiassa, jossa sitä myös vainotaan mutta ei pidetä terroristijärjestönä. Ainoa maa jossa puolue on kielletty on Venäjä, ja nyt kiello on ulotettu myös Krimille mistä Hizb ut-

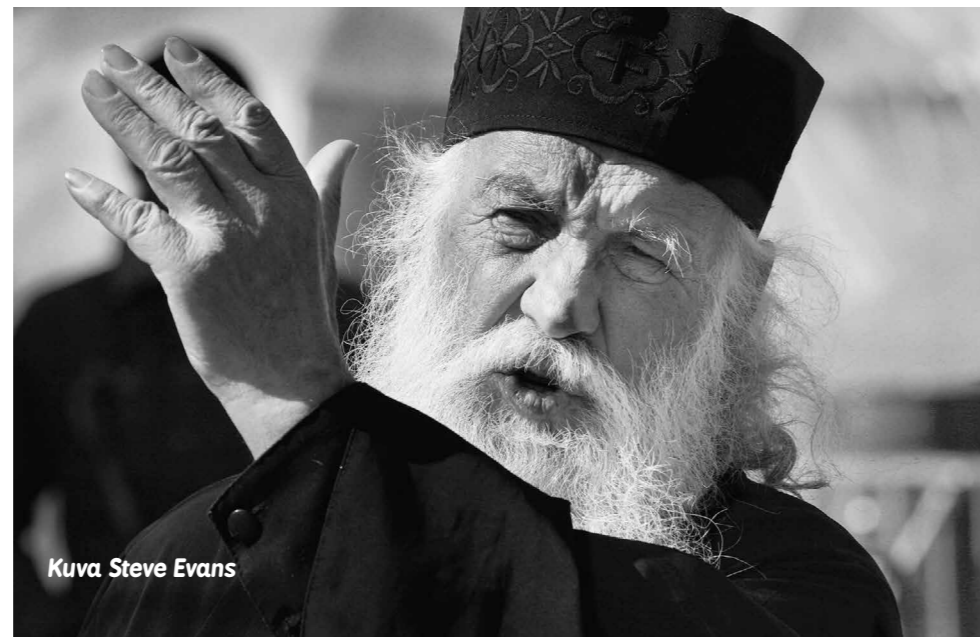
Äärioikeisto suhtautuu vihamielisesti patriarkkaan ja hakeutuu uuspakanallisuuteen.

ja oli jäljellä vain muutamia satoja tuhansia (nykyään puoli miljoonaa), niin Neuvostoliiton toisinaajattelijoiden liikkeessä heidän roolinsa oli keskeinen. Mikään muu kansallinen tai uskonnollinen ryhmä ei ollut yhtä yksimielisesti mukana väkivallattomassa protestiliikkeessä.

Liikkeen johtoon kohosi jo 60-luvulla **Mustafa Džemilev**, joka on edelleenkin tataarien arvostama johtaja. Krimin miehityksen alettua Putin yritti voittaa Džemileviä puolelleen, mutta tämän epäonnistuttua johtaja on nyt karkoitettu Venäjältä ja Krimiltä ainakin viideksi vuodeksi. Painostus tataarijärjes-

Tahririn epäiltyjä jäseniä savustetaan nyt ulos. Krimin venäläismielinen media on jo kauan pyrkinyt leimamaan Hizb ut-Tahririn ja sitä myötä kaikki Krimin tataarit terroristeiksi, mutta mitään riippumattoman median esittämää todistusaineistoa tällaisista kytköksistä ei ole. Jonkin verran Krimin tataareita on kuitenkin lähtenyt sotimaan Syyriaan Assadin hallitusta vastaan, ja tällä voi olla vaikutusta niemimaan mielialojen kehittymiseen joskus tulevaisuudessa.

Antti Rautiainen on kirjoittaja ja entinen moskovalainen.

Kuva Steve Evans

Kolumni:

Kirkolla riittää anteeksipyödettävää

Kirkko liittoutui tyrannien kanssa jo varhain - eikä ole vielä ottanut pesäeroa.

Kolumni

Hannu Eklund

Arkkipiispa **Kari Mäkisen** anteeksipyyntö seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen syrjinnästä herätti huomiota. Kirkko taipuu moneen asentoon osoittaakseen, että seuraa aikaansa. Kauas jää alkukirkon päinvasainen perusidea: ”Maailma seurakoon meitä kristittyjä!”

Aiemmin kirkko on valittanut saamelaiden alistamista ja etnisiä tutkimuksia, joita natsien rotuopeista inostuneet papit tukivat 30-luvulla, mutta eivät anteeksipyynnön aiheet tähän lopu. Monesta väärinteosta kirkko on vastuussa suoraan, vielä useammasta kollektiivisesti osana dogmatiaa ja traditiota.

Kollektiivinen vastuu koskee orjakauppaa (Raamattu ei kiellä orjuutta, eikä Jeesus), alkuperäiskulttuurien tuhoamista, omahyväistä lähetystyötä, sivistyksen ja tieteen (esim. lääke- ja tähtitiede) kehityksen estämistä, noita- ja kerettiläisvainoja, naisten sortoa, Lutherin juutalaisvihaa.

Kolonialismiin ja imperialismiin sekaantumisen ohessa kirkko on suoraan ja epäsuorasti syypää mm. uskonsotiin. Kirkko liittoutui tyrannien kanssa Roomassa jo 1700 vuotta sitten ja aloitti brutaalin maailmanvalloituksen, massiiviset rikoksensa ihmisyyttä vastaan.

Suomi-kirkko nauttii rötöshistorian hedelmänä erioikeuksista – julkisyhteisöasema, sille räätilöidyt kirkkolait, virkamiespapit, verotusoikeus ym. Syypää se on muun muassa kristityksi pakottamiseen, Suur-Suomi-intoiluun ja jatkosodan rötöksiin. Kirkko liitti uskonnon sodankäyntiin: kävi Juma-

lan rinnalla pyhää sotaa pirua ja ryssää vastaan, pakkoluterilaisti karjalaisia jne. Yhä 2014 se sotkeutuu sotaan: uskonnollinen vala, sotilasapit jne.

Ilman rumaa kirkollista historiaa ei Suomi-kirkollakaan olisi nykyistä asemaa ja etuoikeuksia. Jos Mäkinen olisi reilu ja rehti, hän sanoutuisi niistä irti. Anteeksipyynnön tarve vähenisi. Jopa

vapaa-ajattelijat voisivat ainakin jonkin verran arvostaa kirkkoa aitona uskonyhteisönä.

Entä anteeksianto, voiko kristittyjen väärinteot antaa anteeksi? Yhtä hyvin voi kysyä, voiko Rooman tyrannikeisareille, Neuvostoliitolle ja natsi-Saksalle – **Konstantinukselle, Stalinille ja Hitlerille** antaa anteeksi.

Kuva Ray Dumas

Kolumni:

Vakaumus on vartiotorinin muotoinen

Vakaumuksenvapaus kuuluu kaikille. Periaatteessa. On kuitenkin vain yksi ryhmä, joka saa asevelvollisuudesta vapautuksen vakaumuksen perusteella.

Kolumni

Pii Hirvensalo

Naantalissa, 12. päivänä heinäkuuta 1985 paistoi aurinko. Kirkkaat säteet tunkeutuivat paksujen ikkunaruutujen läpi ja osuivat Suomen tasavallan presidentti **Mauno Koiviston** työpöydälle, jossa ne pysähtyivät hyväilemään erästä hyvin korkealaatuaista ja merkittävää paperia. Paperi oli Historian Lehti, ja sen oli määrä kääntyä pian. Se odotti pöydällä presidentin allekirjoitusta. Paperissa luki virastokuivakkuuden ylevöittämin, hillityn juhlallisin kirjaimin: Laki Jehovan todistajien vapauttamisesta asevelvollisuuden suorittamisesta eräissä tapauksissa. Presidentti avasi mustekynänsä, raapusti nimikirjoituksensa tähän Suomen selluteollisuuden hienoimman aikaansaannoksen pintaan ja kenties ajatteli yleiskirkollisia ajatuksia nimeltä ihmisyyys, vakaumus ja armo.

Tosiasiaa presidentti tuskin ajatteli mitään. Se ei kuulunut hänen toimenkuvaansa. Eduskunta sen puoleen oli ajatellut. Ja nyt tämän pohdinnan tulos oli lentänyt humanitaarisessa [1] kaaressa presidentin kansliasta hänen pöydälleen, ja hänen tehtävänsä oli allekirjoittaa se. Laki Jehovan todistajien vapauttamisesta asevelvollisuuden suorittamisesta eräissä tapauksissa lähti jatkamaan pitkäksi venähtänyttä risteilyään eduskunnan virkamiesten hallintorattaisiin, kunnes se viimein astui voimaan 1.1.1987.

Laki piirsi ääriiviivat käsitteelle **vakaumus**: ne olivat vartiotorinin muotoiset. Edelleen 27 vuotta myöhemmin vakaumuksen rajat ja sisällön muovai-

lee uskonto. Suomessa uskontoja suojaa laki uskonrauhasta. Kaikki uskonnot ovat määritelmällisesti tasa-arvoisia - toiset vain ovat tasa-arvoisempia kuin toiset. Asevelvollisuuden näkökulmasta ainoastaan Jehovan todistajilla on "vakavat omantunnon syyt", jotka oikeutta-

Vaarallisimpia ovat ne, jotka eivät halua tappaa!

vat kieltäytymään palveluksesta. Perustuslakiin kirjattu yleinen omantunnonvapaus koskee myös muita kuin uskonnollisia ajatuksia. Kuitenkin aatteiden kirjossa vain yhdellä uskonnolla on tässä asiassa äänioikeus ja VIP-passi. Pasifismi ja uskonnottomuus jonottavat vielä kadulla pääsyä bileisiin.

On hämmästyttävää, että Jehovan todistajien etuoikeutta on pidetty itsestään selvänä viime vuosiin saakka. Suomen valtiolla on ollut varaa viitata kintaalla Euroopan neuvoston ihmisoikeusvaltuutetun ja YK:n ihmisoikeuskomitean kritiikille ja marssia yhdenvertaisuusperiaatteen yli, siviilipalvelijoiden, totaali kieltäytyjien ja uskonnottomien oikeuksiin jalkansa pyyhkien.

Kunnes viimein, 30. päivänä marraskuuta vuonna 2007, Puolustusministeriö heräsi talviunesta ja puseri suksistaan mietinnön, jossa nykyinen käytäntö todettiin perustuslain 6§:n yhdenvertaisuusperiaatteen suhteen ongelmalliseksi - ja sen muuttaminen vielä ongelmallisemmaksi. Niinpä ministeriön asettama toimikunta katsoi, ettei tässä vaiheessa ole edellytyksiä säänte-

lyn uudistamiseksi esillä olevien ratkaisuvaihtoehtojen pohjalta." Toisin sanoen se oli askarrellut palaverissaan kolme erilaista ratkaisumallia, jotka olivat sen mielestä kaikki huonoja. Pahimman kritiikin vaimentamiseksi eduskunta julkaisi vuonna

2008 uuden siviilipalveluslain, jossa siviilipalvelusaikaa lyhennettiin kosmeettiset 30 päivää.

Tappaja saa paljousalennusta, pasifisti seisoo kovennettua

Suomalaisessa oikeuskäytännössä juuri mikään ei saa kansaa kiehtumaan kuten väkivaltarikollisten tuomiot. Ne ovat aivan liian lievät. Ensikertalainen vesurinheiluttaja saa 50 prosentin verovähennyksen tuomiostaan heti kassalla, ja ahkera kirvesmurhaaja oikein tuntuvaan paljousalennuksen. Sitä suuremman, mitä useamman lajitoverin ehtii harventaa pois kuleksimasta. Kustannushokkainta onkin reipas avohakkuu: kaikki verikekkerit sulatetaan yhdeksi elinkautistuomioksi, kuin vahakynttilä. Joka uhkaavasta nimestään huolimatta jaksaa lepattaa vain noin 13 vuotta.

Tässä pimeydessä mieltämme lohuttaa, että yksi ryhmä sentään lusia tuomionsa päivälleen. Totaalikieltäy-

tytjät! Vankeinhoitolaitos hilloaa heittä kellareissaan täydet 173 vuorokautta. Raiskaajat hulmuavat oikeussalista ulos sakot taskussa ja rattijuopot horjuvat autoihin reissuvihkoineen, joihin tuomari on kirjoittanut jyrkän varoituksen: "Hitsi sun kanssa!" Näiden sijaan suomalainen oikeusjärjestelmä sulkee kaltereiden taakse yhteis-

Presidentti tuskin ajatteli mitään.

kunnan turvallisuutta oikeasti uhkaavat tekijät: henkilöt, jotka eivät halua tappaa. Sillä onko vaarallisempaa olemaa kuin ihminen, joka luopuu kotimaansa puolesta tuntemastaan verenheimosta ja luontoäidin jokaiseen yksilöön hellin käsin rakentamasta tappamisen vietistä ja haluaa vain... olla? Sotiminenhan on isänmaallista! Ja isänmaallisuus on ihmisen velvollisuus. Sekä ainoa tunne, joka ei perustu biologiaan, vaan perustuslakiin.

Kuva Arthur Seat

Niinpä nämä partahipit on pannoitettava kuin sudet, joiden jokaista liikettä seurataan lämpökameroilla ja GPS-paikantimilla. Nuo tuhoa kylvävät, kunnan kansalaisissa kauhua herättävät hintelät pitkäkatkat! Ovi lukkoon ja avain pois!

Vakaumuksen syvyys ja sen mittayksikkö

Vuonna 2013 oli taas uuden mietinnön aika. Puolustusvoimat oli nukkunut huonosti herneen päällä ja pyysi apuun oikeushistorian professori **Jukka Kekkonen**. Jälleen löytyi kivistyksen syy: Jehovan todistajien yksinoikeus uskonnollispuhjaisiin omantunnonvaivoihin ei tullut edelleenkaan toimeen perustuslaissa hiertävän yhdenvertaisuusperiaatteen kanssa, vaikka tiivistä yhteiseloa oli takana jo lähes kolme vuosikymmentä. Myös Kekkonen luotti ehdotuksessaan kolmen ratkaisuvaihtoehdon triangelmalliin.

Yksi vaihtoehdoista oli pitkään odotettu idea laajentaa vapautus koskemaan vihdoinkin kaikkia vak... Ei, vaan kaikkia *Jehovan todistajien vakaumuksen vahvuisia vakaumuksia*. Kyllä. Jehovan todistajilla ei ole vain vakaumus,

vaan poikkeuslailla turvattu The Vakaumus, siis kaikkien päänäpintymien äiti. Prototyyppi, johon suhteutetaan kaikki sen jälkeen (!) tulevat aatteet ja niiden syvyys.

Miten tähän on päädytty maassa, jossa joulurauhan julistus on katsojaluvuiltaan suosituimpi kuin uutiset, ja jossa Suvivirsi saa kansan kauduille raivoamaan joka kevät? Jehovan

Jehovan todistajilla on The Vakaumus.

todistajien omantunnon pohjana on sama Raamattu kuin evankelis-luterilaisilla, joilla siis on valtionkirkko. Jäsenmäärältään yli neljä miljoonaa ihmistä. Kuinka kummassa alle 20 000:n jäsenen kerho on onnistunut monopolisoimaan kirkolta vakaumuksen? Joka perustuu mitä ilmeisimmin täysin päinvastaiseen tulkintaan Raamattusta, ainakin sotimisen osalta.

Ehkä juuri siksi.

Pakoon uskontoa

– uskonnoton turvapaikanhakijan tarina

Suomalaisilla uskonnottomilla on paljon tehtävää asemansa parantamiseksi. Mutta miltä tuntuu joutua pakenemaan kotimaastaan vakaumuksensa takia? Kuinka suomalainen yhteiskunta kohtelee ateistia turvapaikanhakijana?

Suvi Auvinen

Helsingin Musiikkitalon kahvilassa istuva nuori mies on kulkenut pitkän matkan. Afganistanissa muslimiperheeseen syntynyt Aaron (nimi muutettu) muutti ensimmäisen kerran jo vuoden ikäisenä perheensä kanssa. Perhe pakeni tuolloin Afganistanin oloja rajan yli Iraniin. Tästä eteenpäin Aaron on ollut jatkuvasi liikkeessä.

Aaronin tarina on hyvin samanlainen kuin monien muidenkin turvapaikanhakijoiden. Suomeen saapuu vuodessa noin 3000 turvapaikanhakijaa. Kansainvälistä suojelua myönnetään, jos hakija oleskelee kotimaansa tai pysyvän asuinmaansa ulkopuolella siitä syystä, että hänellä on perusteltu syy pelätä siellä vainoa etnisen taustansa, uskontonsa, kansallisuutensa, tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen tai poliittisen mielipiteen vuoksi. Noin 40% turvapaikanhakijoista saa Suomesta kansainvälistä suojelua tai humanitaarisen perustein myönnetyn oleskeluluvan.

Aaronin syy lähteä Iranista on kuitenkin erilainen kuin monien muiden. ”Suomessa voin ensimmäistä kertaa olla todella se, kuka olen”, Aaron sanoo hymyillen. ”Minä en usko mihinkään

jumaliin. En usko mihinkään uskontoihin. Olen ateisti.”

Suomessa kolme vuotta asunut Aaron on tehnyt Suomessa töitä viimeiset puolitoista vuotta ja yrittää jatkuvasti etsiä lisää töitä. ”Minulla oli Iranissa

En voi uskoa johonkin, missä ei ole järkeä!

töitä ja elämä oli sen kannalta helppoa”, Aaron kertoo. ”En voinut kuitenkaan elää siellä, sillä koin kaikkialle levittäytyvän uskonnollisuuden niin ahdistavana. En kestänyt nähdä sitä, miten naisia ja lapsia kohdeltiin uskonnon nimissä.” Aaron nostaa keskustelussa usein esiin naisten ja lasten aseman islamissa. ”Koulussa en koskaan halunnut rukoilla. Minut sidottiin siellä pöytäni kiinni ja hakattiin jalkapohjia kapuloilla, jos en rukoillut. En ollut koskaan muslimi”, hän sanoo vakavana.

Länsimaisen uskonnoton on vaikea ymmärtää, mitä äärimmäisen uskonnollisen kulttuurin keskellä elävä uskonnoton joutuu jatkuvasti kestävänsä. ”Iranissa 90% ihmisistä on hyvin uskonnollisia”, Aaron arvioi. ”Lait perustuvat uskontoon, tervehdykset ja

fraasit ovat uskonnollisia, kaikki mitä kuulet on ”Jumala, Jumala”. On hyvin vaikea elää sellaisessa paikassa jollet ole uskonnollinen. Ja elämästäsi tulee hyvin vaikeaa, jos ihmiset saavat tietää etet ole uskossa.”

”Uskonnottona eläminen uskonnollisessa maassa on kuin väärän ruoan syöminen”, Aaron pohtii. ”Jos sinä pidät sipulista se on ihan okei, mutta minä en välttämättä pidä. Sinä voit syödä sipulia, mutta miksi minun pitäisi? Jos sinä pidät sipulista ja pakotat minut koko ajan syömään vain sipulia, se ei ole reilua”, hän nauraa.

Uskonto laitetaan pieneen lapseen

Uskonnolliseen maahan ja uskonnolliseen perheeseen syntynyt Aaron ei ole koskaan ollut islaminuskossa. ”Muslimit uskovat, että uskonto laitetaan pieneen lapseen. Kahden-kolmen päivän ikäinen lapsi otetaan ja lapsen isä tai imaami lausuu kovaan ääneen vauvan

korvaan rukouksen. Ajatellaan, että uskonto menee lapseen. Ehkä minulla uskonto meni sisään yhdestä korvasta ja valui ulos toisesta”, Aaron nauraa. Hänen lapsuudessaan uskonto puski läpi kulttuurin ja elämän kaikilta osialueilta. ”Televisiossa kaikki oli Korania, kotona luettiin Korania. Jatkuva uskonnolle altistuminen saa ihmisen joskus vihaiseksi, joskus tuntemaan it-

Nyt voin olla se, kuka oikeasti olen.

sensä hulluksi. Muutettuani pois kotia ajattelin että pääsisin pois uskonnon vaikutuspiiristä. Ongelmat eivät kuitenkaan ratkenneet, sillä koko maa on niin uskonnollinen”, Aaron pohtii.

Iranissa Aaron sai jonkin verran vastakaikua ajatuksilleen, mutta joutui pääasiassa pitämään vakaumuksensa omana tietonaan. ”Iranissa joutuu jatkuvasti tilanteisiin, joissa on esimerkiksi rukoiltava”, hän kertoo. ”Voin tehdä fyysisesti tarvittavat liikkeet, mutta sydämessäni ei tapahdu mitään.”

Miten uskonnottomuus todistetaan?

Uskonnon epäräntöisyys ja kysymysten kieltäminen ovat aina häirinneet Aaronia: ”Minulla on ollut paljon kysymyksiä uskonnosta. Olen kysynyt imaameilta ja yrittänyt ymmärtää, mutta imaamit ovat suuttuneet kysymyksistäni ja alkaneet uhkailla minua. En vain voi uskoa johonkin, mikä ei ole minusta järkevää!”

Ennakkotapakukseksi Suomeen

Kun Aaron saapui Suomeen, hän ei tiennyt mitä odottaa. ”Pakolaisen keskuudessa liikkuu viljelejä tarinoita käytännöistä”, Aaron kertoo. ”Minulle sanottiin, ettei minulla saa olla yhtään käteistä rahaa mukana. Jos Suomen

poliisi saisi minut kiinni niin että minulla on rahaa, he ottaisivat kaikki rahani pois. Heti ensimmäisenä aamuina Suomeen saavuttuani ostin kaikilla rahoillani kellon. Tämä ranneke oli silloin kaikki omaisuuteni.”

Turvapaikanhakijoiden kuulusteluissa näiden motiiveja kyseenalaistetaan jatkuvasti. ”Minulla on ollut paljon vaikeuksia tulkkien

kanssa”, Aaron kertoo. ”Vaikka monet täällä kuvittelevat että tulkit tekevät aina vain työnsä, on minulla ollut kokemuksia siitä kuinka tulkit eivät suostu kääntämään uskonnoton henkilön puheita oikein. Yhdessä kuulustelussa poliisi kysyi miksi haen turvapaikkaa. Kerroin että olen ateisti, mutta kääntäjä alkoi solvata minua arabiaksi eikä kääntänyt mitä sanoin. Kääntäjä huusi minulle, poliisi huusi minulle eikä asia todellakaan selvinnyt. Tämän takia minulla on nyt paljon ongelmia

turvapaikkahakemuksen kanssa.”

Suomesta Aaron kertoo hakevansa ennen kaikkea vapautta olla oma itsensä. Maahanmuuttoviraston päätöksessä Aaronia on kuitenkin sanottu, ettei tämän ateismin uskota. ”Minua on käsketty todistamaan us-

konnottomuuteni. Miten uskonnottomuus todistetaan?” Aaron puuskahata. “On käsittämätöntä miten kukaan voi ulkoa käsin määrittellä toisen vakaumuksen tai vaatia todistamaan uskon puutteen. Kysyin jo turhautuneena lakimieheiltäni pitääkö minun mennä polttamaan moskeija jotta minun uskonnottomuuteeni uskotaan”, Aaron naurahtaa.

Korkein hallinto-oikeus päättää Suomessa evättyjen turvapaikkojen uudelleen käsittelyn myöntämisestä. Siellä ei ole kuitenkaan koskaan käsitelty Aaro-

nin ateismia koskevia papereita. Suomessa olisi ennakotapaus, jos turvapaikan saisi jonkin muun maailmankatsomuksen kuin kristinuskon perusteella. Vuoden 2014 alussa on Iso-Britanniassa tehty ensimmäinen myönteinen turvapaikkapäätös ateismin perusteella.

Odotusta ja epävarmuutta

Aaron on nyt hakenut turvapaikkaa kahdesti ja saanut ”B-luvan” vuodeksi. Turvapaikkahakemus odottaa jälleen käsittelyä oikeudessa. ”Minä odotan

ja odotan päivästä toiseen”, hän toteaa surullisena. ”En voi suunnitella elämäni lainkaan.” B-lupa on oikealta nimeltään tilapäinen oleskelulupa, jonka Aaron on saanut, koska häntä ei voida käännäyttää Afganistaniin. Jos uusi laki vapaaehtoisesta paluusta menee läpi, kukaan ei enää saa tällä perusteella tilapäisiä lupia 1.1.2015 jälkeen yrittämättä itse palata lähtömaahan, vaan Aaronkin saattaa joutua vuoden vaihteen jälkeen kadulle ilman oikeutta asuntoon, toimeentuloon ja työn tekemiseen.

Jatkuva odottaminen ja pelossa eläminen stressaa. ”Olen keskustellut lääkärin kanssa tilanteestani. Olen ollut niin stressaantunut, etten ole pystynyt nukkumaan”, Aaron kertoo. ”Lääkärit ovat kirjoittaneet papereihini, että olen hyvä työntekijä ja minun täytyy saada elää Suomessa, jossa en joudu olemaan ahdistunut vakaumukseni takia.

Tulevaisuus on auki, mutta Afganistaniin Aaron ei aio palata. ”Iraniin en pääse takaisin, koska olen paperiton siellä”, Aaron pohtii vaihtoehtojaan.

”Afganistanissa joutuisin todella vakaaviin ongelmiin, koska olen uskonnoton ja ihmiset tietävät siitä siellä.”

”Afganistan on hyvin vaarallinen maa uskonnottomalle”, toteaa Aaron hyvin vakavana. ”Olisi hyvin vaikeaa olla kristitty Afganistanissa, mutta olisi mahdotonta olla uskonnoton. Kuulin kuinka kuukausi sitten Afganistanissa yksi sunnimuslimi oli kääntynyt kristityksi. Hänet oli tapettu tämän takia. Facebookissa kommentoitiin, että uskontoa ei voi vaihtaa, ja yhteisön selviämisen takia uskontoa vaihtavat

pitää tappaa. Ja olisi vielä paljon parempi olla uskonnoton.”

Tällä hetkellä Aaron odottaa ja voo yli kaiken voivansa jäädä Suomeen. ”Minä olen hyvä veronmaksaja. Maksan paljon veroja, mutta en valita sitä”, hän sanoo. ”En ymmärrä miksen saisi jäädä tänne, olen ahkera työntekijä ja teen töitä monessa paikassa. En halua mennä takaisin maahan, jossa en voi olla oma itseni ja jossa uskonnottomuuteni uhkaa henkeäni. Minä en voi mennä takaisin. En aio.”

Mitä sanat tarkoittavat?

Pakolainen

Pakolainen on henkilö, jolle on myönnetty kansainvälistä suojelua kotimaansa ulkopuolella. Hän on paennut kotimaastaan ihmisoikeusrikkomuksia, sotaa ja levottomuuksia. Hän on joutunut jättämään kotimaansa, koska hänellä on perusteltu syy pelätä joutuvansa vainotuksi. Pakolaista vainotaan hänen alkuperänsä, kansallisuutensa, uskontonsa, yhteiskunnallisen ryhmänsä tai poliittisen mielipiteensä perusteella.

Maahanmuuttaja

Maahanmuuttajia ovat kaikki Suomeen muuttaneet ulkomailla syntyneet henkilöt. Maahanmuuttaja voi olla yhtäläillä työn perässä muuttanut australialainen insinööri kuin syyrialainen pakolainen.

Siirtolainen

Siirtolainen on henkilö, joka muuttaa maasta toiseen tarkoituksenaan ansaita elantonsa pysyvästi uudessa maassa. Siirtolaisella tarkoitetaan sekä maahanmuuttajaa että maastamuuttajaa. Siirtolainen voi olla myös kotimaahansa palaava henkilö, paluumuuttaja.

Nykyään puhutaan siirtolaisuuden ohella paljon muuttoliikkeestä. Käsitteet ovat osin päällekkäisiä: kansainvälinen muuttoliike pitää sisällään moninaisen joukon ihmisiä, joiden tausta, motiivit, statukset ja oikeudet vaihtelevat paljon.

Turvapaikanhakija

Turvapaikanhakija on henkilö, joka hakee turvaa vierasta valtiosta. Suomesta turvapaikkaa hakeva voi hakea sitä heti rajalta tai maahantulon jälkeen poliisilta. Turvapaikanhakijalle voidaan myöntää pakolaisstatus, joka perustuu henkilökohtaiseen vainoon tai oleskelulupa toissijaisen suojelun perusteella, kun häntä uhkaa epäinhimillinen kohtelu kotimaassaan. Oleskeluluvan voi saada myös humanitaarisen suojelun perusteella, mikäli hakijan lähtömaan tilanne on sellainen, että se voi johtaa kenen tahansa joutumiseen oikeudenloukkausten tai erottelemattoman väkivallan kohteeksi. Suomen lain mukaan hakijalle voidaan myöntää oleskelulupa myös yksilöllisistä inhimillisistä syistä tai tilapäinen oleskelulupa.

Paperiton

Paperiton siirtolainen on henkilö, jolla ei ole maassa oleskeluun oikeutavaa lupaa, kuten viisumia, oleskelulupaa tai käynnissä olevaa turvapaikkaprosessia. Paperiton on yhteiskunnassamme erityisen haavoittuvassa asemassa ja hänen toimintamahdollisuutensa ovat hyvin rajatut.

B-lupa

Tilapäinen oleskelulupa Suomessa. Voi saada enintään kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Jos B-luvan saa maasta poistumisen estymisen vuoksi, sen saa vuodeksi kerrallaan.

Luterilaisuus taipuu moneen

SODASSAKIN

Esa Ylikoski

”Suomen pyhä sota” on kirja pappien julistustoiminnasta jatkosodassa. Se osoittaa kiintoisalla tavalla, miten uskonto taipuu myös sodan palvelukseen monin eri tavoin – ja ristiriitaisesti. Kirjoittaja, yhteiskuntatieteiden tohtori **Jouni Tilli** (s. 1979) toimii tutkijana Jyväskylän yliopistossa.

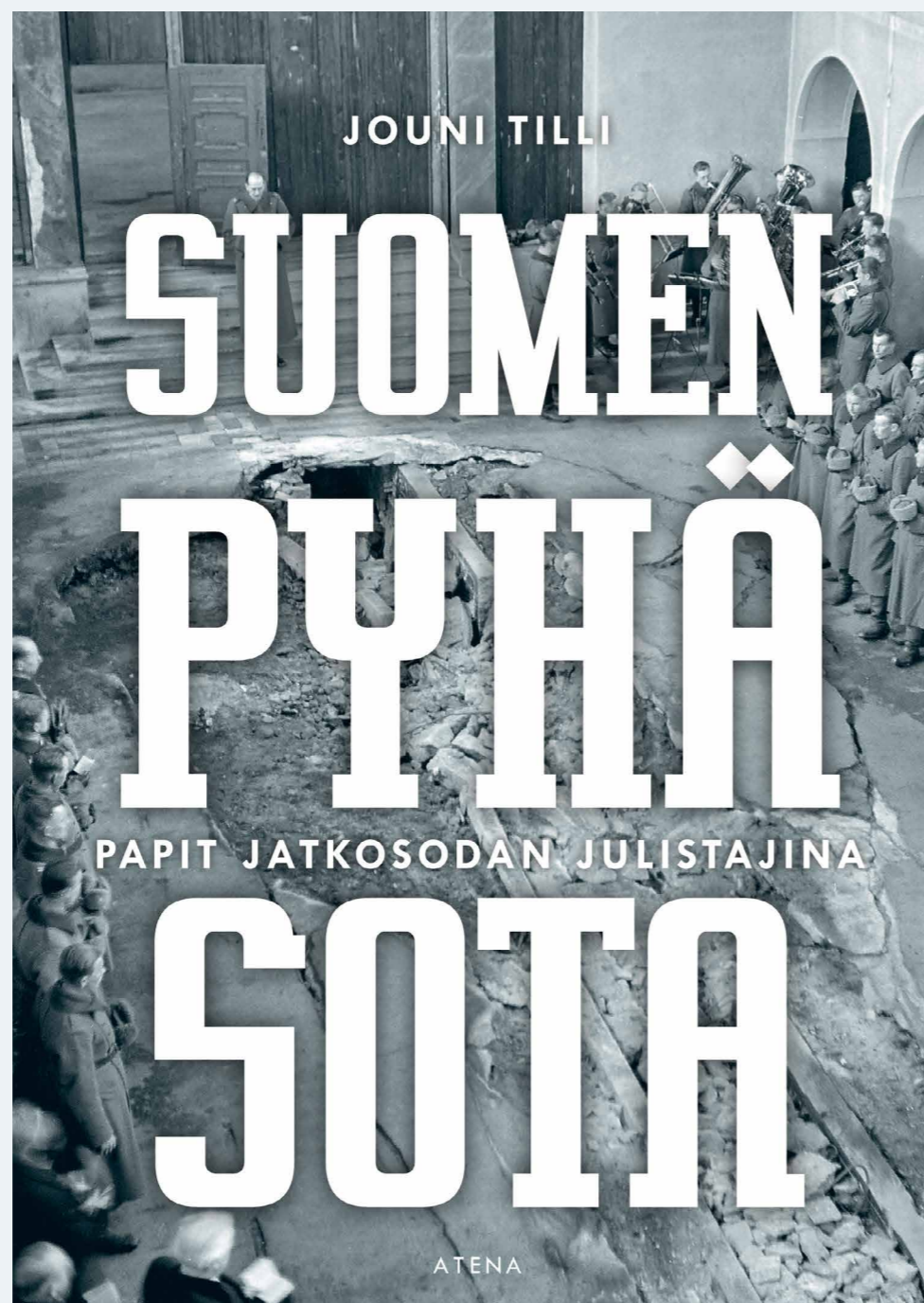
Tilli valottaa lähtötilannetta kirjan esipuheessa: ”Suomi lähti kansallissosialistisen Saksan liittolaisena valloittamaan Itä-Karjalaa ja perusteli hyökkäyksensä pyhänä sotana, ristiretkenä ja Jumalalta saatuna maailmanhistoriallisena tehtävänä tavalla, joka nykyihmiselle muistuttaa lähinnä uskonnollista fundamentalismia.”

Syy löytyy aina syntisestä kansasta.

Tästä kirkon ja papiston hoitamasta ”perustelusta” on runsaasti aineistoa. Samalla Tilli käsittelee asiaa myös teologisten ristiriitojen kautta. Oppisä Lutherillehan erityisesti juuri ristiretket olivat kauhistus. Ongelma ratkaistiin kääntämällä hyökkäys puolustukseksi. Itse Kirkolliskokouksen julilausumassa syksyllä 1941 todettiin käsillä olevan historiallinen hetki, jolloin Jumalan oikeudenmukaiset tuomiot ovat toteutumassa, kun ”petollisin, petomaisin ja antikristillisin” valta oli aloittanut hirvittävän sodan.

Yksittäisten pappien kielenkäytössä sekä ”uusi taivas ja maa” että var-

sinkin vihollinen ”pahuuden henkivalta” saivat värikkäämpää kuvausta: tunnottomat ja sydämettömät, karkeat materialistit olivat riivaajahenkien viskelemänä kuin eläviä robotteja tai tekniikkaa hallitsevia petoja, jotka elävät alkeellisten vaistojen varassa.

Sotaonnen tasaannuttua ja kääntynyttä papisto varoitteli ensin kotirintamaa ja joukkoja synnistä ja tapainturmeluksesta. Vanhan testamentin Joosuaan vedoten peloteltiin Jumalasta pois kääntymisen johtavan siihen, ”ettei Herra, teidän Jumalanne, enää karkota näitä kansoja teidän tieltänne, vaan ne tulevat kylkienne ruoskakasi ja okaaksi silmiinne, kunnes te häviätte tästä hyvästä maasta.”

Sodan lopussa papisto kävi taistelu luopumusta ja tottelemattomuutta vastaan syntinä, joka vetää päälleen Jumalan tuomion. Tottelemattomuuden huipentumana oli Saatana, sillä karkotettiinhan Lucifer taivaasta juuri kapinoinnin takia. Pelättiin, että kansa kääntyy palvomaan Jahven sijaan Kanaan jumalia ja Hoosuan vaimon tavoin sortuu haureuteen.

Syyskuussa 1944 Suomi kuitenkin joutui ”Jumalan kouluun” ja vaelta-

maan ”polttavassa erämaassa”, kun se irtaantui Saksan rinnalta, erotti presidentti **Rytin**, solmi välirauhansopimuksen Neuvostoliiton ja muiden liit-

Karjalan valloitus nähtiin ristiretkenä.

toutuneiden kanssa aloittaen sotatoimet Lapissa olevia saksalaisjoukkoja vastaan. Uudessa tilanteessa kirkko kuitenkin opetti uskoa ja luottamusta sekä poliittisiin johtajiin että Jumalan johdatukseen. ”Oli muutos mihin suuntaan tahansa, esivaltaa tuli totella ja syy löytyi aina syntisistä kansalaisista”, Tilli toteaa.

Kirkon nykyisestä joustavuudesta puolestaan kertoo, että Tillin teos on nimetty myös Vuoden kristilliseksi kirjaksi, koska se perustelujen mukaa johdattaa pohtimaan tärkeää kysymystä oikeutetusta sodasta kristillisessä perinteessä. Itse en näe kir-

jaa mitenkään kristillisenä, vaan pikemminkin kirkon ja papiston toiminnan historiallis-kriittisenä kuvauksena.

Kirjasta nousee mieleen yhtymäkohdita ja eroja tähän päivään. Iltapäivälehtien vihollisasetelma on samankaltainen, vaikka uskonto onkin taka-alalla. Ylen haastattelussa Jouni Tilli huomautti, että Putinista ei ole tehty antikristusta, vaan irrationaalinen mielipuoletta, vaan irrationaalinen mielipuoletta, joka on täysin länsimaille kuuluvan ”järjellisen” maailmankuvan tuolla puolen. Oli niin tai näin, pappeja näkyy niin Venäjän ja Ukrainan sotatoimien kuin Suomenkin toimien siunaajina.

Tilli, Jouni 2014. Suomen pyhä sota. Papit jatkosodan julistajina. Atena. 317 sivua.

Helsingin Vapaa-ajattelijat ry:n

SYYSKOKOUS

18.12. klo 18.00

liiton toimistolla, Neljäs linja 1, Helsinki

Syyskokouksessa käsitellään:

- jäsenmaksun suuruus, toimintasuunnitelma ja talousarvio vuodelle 2015
- toimihenkilöiden palkkiot
- yhdistyksen puheenjohtajan, hallituksen ja toimikuntien valinta
- toiminnantarkastajien ja heidän varahenkilöidensä valinta
- hallituksen sääntömuutosesitys

Hallitus

Ihmisten yhdenvertaiseen kohteluun julkisen vallan toiminnassa

Vapaa-ajattelijain Liitto ry:n ehdotuksia uuden eduskuntakauden tavoitteisiin hallitusohjelmaan ja hallituksen toimintaan

Alla lyhennelmä puolueille lähetetystä ohjelmasta.
Lyhentämätön versio kotisivullamme:
<http://tinyurl.com/kop9m5h>

Julkisen vallan ja julkisten palveluiden toiminnassa ihmisten yhdenvertainen kohtelu myös uskonnosta ja vakaumuksesta riippumatta on ensiarvoisen tärkeää kaikkien, erityisesti lasten ja nuorten ihmis- ja perusoikeuksien kannalta. Samalla tulee ottaa huomioon uskonnonvapaus myös uskonnottomien ihmisoikeutena. Toivomme, että muodostettava hallitus ottaa ohjelmaansa seuraavia uudistuksia:

1. LASTEN REKISTERÖIMISESTÄ USKONNON MUKAAN LUOVUTAAN VÄESTÖREKISTERISSÄ

Ketään ei tule valtion väestörekisterissä rekisteröidä minkään uskonnollisen yhdyskunnan mahdollisen jäsenyyden perusteella.

2. LASTEN SUKUPUOLIELINTEN SILPOMINEN KIELLETÄÄN LAILLA

Suomeen tulee säätää laki, joka kielittää lasten sukupuolielinten silpomisen eli niin sanotun ympärileikkauksen rituaalisista syistä ilman lääketieteellisiä perusteita.

3. VARHAISKASVATUS ON USKONNOLLISETI TUNNUSTUKSETONTA

Alle kouluikäisten lasten katsomuksellinen kasvatus ja mahdollinen uskonnonharjoitus (esimerkiksi hartausketket ja ruokarukoukuttaminen) ovat perheen oma asia eikä julkisen palvelun henkilökunnan tehtävä.

4. KOULUT JA OPPILAITOKSET OVAT USKONNOLLISETI TUNNUSTUKSETONTA

Peruskoulussa ja esiopetuksessa tulee kokonaan luopua uskonnon harjoittamisesta ja henkilökunnan johtamista uskonnollisista toimituksista.

5. ELÄMÄNKATSUMUSTIEDON OPE- TUS AVATTAVA KAIKILLE

Uskontoa ei tarvita erillisenä oppiaineena. Mikäli uskonnonopetusta kuitenkin on, sitä ei pitäisi aloittaa vielä

peruskoulun alaluokilla. Elämäntietomustieto tulee avata peruskoulussa ja lukiossa kaikille mahdolliseksi katsumusaineeksi uskonnon vaihtoehtona.

6. PUOLUSTUSVOIMIEN JA VANKILOIDEN OMA TOIMINTA TUNNUSTUKSETOMAKSI

Uskonnollisiin yhdyskuntiin kuulumattomien varusmiesten ja sotilaiden syrjintä tulee lopettaa. Uskonnonharjoitusta ja uskonnollisia toimituksia ei tule sisällyttää palvelukseen. Vankiloissa voidaan luopua vankilappien viroista.

7. YHTEISIIN SEREMONIALLIISIIN VA- KUUTUKSIIN – JA SOTILASVALAAN

Uskonnollinen sotilasvala ja katsomuksellisesti neutraali sotilasvakuutus on tarpeen yhdistää samoin kuin oikeusistuimissa todistajan ja tuomarin valat/vakuutukset yhdeksi vakuutukseksi. Myös ministereille riittää yksi vakuutus – samaan tapaan kuin tasavallan presidentille ja eduskunnan puhemiehelle. Virkavallojen uskonnollinen osuus on poistettava.

8. AVIOLIITON (JA REKISTERÖIDYN PARISUHTEEN) VIHKimISOIKEU- TEEN YHDENVERTAINEN KÄYTÄNTÖ

Avioliiton vihkiminen olisi selkeintä hoitaa maistraattien toimesta. Mikäli uskonnollisten yhteisöjen vihkimisoikeus jatkuu, sellainen tulee myöntää myös uskonnottomien palvelujärjestöille.

9. VALTIOPÄIVIEN JA YLIOPISTOJEN AVAJAISET USKONNOLLISETI TUN- NUSTUKSETOMIKSI

Jumalanpalvelusten liittäminen valtiopäivien ja yliopistojen avajaisjuh- lallisuuksien viralliseen ohjelmaan on paikallaan lopettaa kirkkoon kuulu- mattomia syrjivinä.

10. RIKOSLAISSA EI TARVITA ERIL- LISTÄ USKONRAUHAPYKÄLÄÄ

Suomi ei voi nyt kansainvälisissä toimielimissä täysimääräisesti puutua muissa maissa tehtäviin uskonto- perusteisiin ihmisoikeuksien rikko- miseen, koska Suomella itsellään on rikoslaissaan uskonrauhapykälä, jos- sa kielletään ”Jumalan pilkkaaminen” ja uskonnon ”pyhänä pitämien” oppi- en loukkaaminen.

11. KIRKOLLISVEROJÄRJESTELMÄ LOPETETTAVA

Valtion on luovuttava kirkolle an- netusta kohtuuttomasta ja muita syrjiväs- tä erityisoikeudesta käyttää valtion ve- rokoneistoa jäsenmaksunsa eli ns. kir- kollisveron kanton.

12. VALTION JA KIRKON ERILLISYY- DEN SELKEYTTÄMINEN VALMISTE- LUUN

Vaalikauden aikana ryhdytään valmistelemaan evankelisluterilai- sen ja ortodoksisen kirkon erityis- aseman purkamista. Tällöin Perus- tuslain 76 § tulee ottaa kriittiseen tarkasteluun.

Järjestöt mukaan kehittämään uskonnonharjoitukselle vaihtoehtoista kouluohjelmaa

Alla lyhennelmä Liiton kirjeestä kansalaisjärjestöille.
Tiedote ja kannanotto kokonaisuudessaan kotisivullamme:
<http://tinyurl.com/pzdzktv>

Vapaa-ajattelijain liitto toivoo kansalaisjärjestöjä mukaan vaihtoehtoisen toiminnan kehittämiseen koulujen tunnustuksellista uskonnon harjoitusta sisältäville tilaisuuksille. Uskonnolliset tilaisuudet ovat eri asia kuin koulun yhteiset juhlat, kuten joulujuhla ja keväthuhla. Kirjeemme ei siten koske koulun yhteisiä juhlia ja niiden mahdollista uskonnollista elementtiä, kuten yksittäistä virttä.

Ei ole tavoiteltavaa, että vaihtoehtoisen toiminnan ohjelman jär-

jestämisessä olisivat koulujen mukana vain uskonnottomien järjestöt. Talkoisiin tarvitaan kaikenlaisia uskonnollisesti ja poliittisesti sitoutumattomia kansalaisjärjestöjä, kuten esimerkiksi kaupungin- osa- ja kyläyhdistyksiä, kulttuuri-, nuoriso-, kansainvälisyys-, kehitys- ja rauhanjärjestöjä, sosiaali- ja terveysalan järjestöjä sekä ammatillisia ja elinkeinöjärjestöjä.

Vaihtoehtoinen toiminta voi luonnollisesti tapahtua myös koulun seinien ulkopuolella. Luonteel-

taan ja tavoitteiltaan mahdollisimman samankaltaisena mutta vailla uskonnollista sisältöä eettisessä uskonnottomassa ohjelmassa voi olla mukana myös musiikkia ja monia muita kulttuurisia muotoja.

Toivomme, että suhtaudutte myönteisesti tähän kouluyhteistyön osa-alueeseen ja viette ideaa eteenpäin organisaatiossanne myös alue- ja paikallistasolle.

Ystävällisin yhteistyöterveisin

Vapaa-ajattelijain Liitto ry

Vaparit taas Educa-messuille

Educa on opetusalan valtakunnallinen tapahtuma, joka järjestetään vuosittain Helsingin Messukeskuksessa, seuraavaksi 23.-24.1.2015. Vapaa-ajattelijain liitto on jo kahtena aiempanakin vuotena osallistunut tapahtumaan osana Kansalaisvaikuttamisen toria, joka on oma alueensa messuilla. Tätä perinnettä jatkamme edelleen. Standillamme (osasto 7kvt4) tulemme jakamaan ilmaiseksi esitteitämme ja Vapaa Ajattelijaa, sekä esittelemään vaparitoimintaa.

Messuista lisää osoitteessa www.educamessut.fi

Pääsihteerin palsta

Äänestäjä olisi
niinku kuningas

Esa Ylikoski

OPETUSHALLITUKSEN OHJEET ”uskonnollisten tilaisuuksien järjestämisestä” kouluissa tulivat sitten syyskuussa odotusten mukaisena. Liitto on antanut kommenttikannanoton kiinnittäen kriittistä huomiota myös ”uskonnollisten toimitusten, kuten ruokarukousten” sisällyttämiseen koulun toimintaan. Ohjeissa sanotaan, että niitä tai jumalanpalveluksia tai uskonnollisia päivänavauksia ”voi järjestää”, mutta ei viitsit sanoa, että niitä ei tarvitse järjestää. Nehän eivät kuulu koulun tai kunnan lakisääteisiin tehtäviin.

Ohjeet vaihtoehdoisen ohjelman järjestämisestä ja siitä tiedottamisesta ovat kuitenkin parantuneet niin, et-

tä koulujen käytännöissä pitäisi nyt tapahtua muutoksia. Auttakaamme kouluja tässä. Oppilaiden aiempaa laajempi osallistuminen uskonnollisesti tunnustuksettomaan vaihtoehtoiseen ohjelmaan onkin merkittävä kulttuurinen muutosmahdollisuus kouluissa.

Kannanotossaan Vapaa-ajattelijat esittävät vetoomuksen suomalaisil-

ja paikallisjärjestöille. Kun vapaa-ajattelijain yhdistyksiä on eri puolilla maata, meillä on mahdollisuus välittää aloitettamme myös suoraan monien eri kansalaisjärjestöjen alue- ja paikallisyhdistyksille.

ELÄMÄNKATSUMUSTIETOON LIITTYEN ohjeiden seuraava muotoilu katsomusopetusta koskevista valinnoista saattaa aiheuttaa sekaannusta: ”...pyritään samalla tavoin kuin muidenkin opintojen valinnoissa siihen, että ratkaisu on pysyvä, eikä valintaa voida muuttaa.” Valintaa nimitetään voidaan lain mukaan muuttaa!

Toistaiseksi osa kirkkoon kuulumattomien lasten vanhemmista on lasta ekaluokalle kouluun jo tammikuussa ilmoitettaessa taipunut ehkä huonon informaation tai puutteellisten opetusjärjestelyjen takia valitsemaan uskonnonopetuksen elämäkatsomustiedon eli

Valintoja voi aina muuttaa!

le kansalaisjärjestöille, jotta ne tulisivat mukaan vaihtoehtoisen ohjelman järjestämiseen yhteistyössä koulujen kanssa. Tämä vetoomus on lähetetty ensi sijassa keskusjärjestöille, toivotavasti ne välittävät ajatusta myös alue-

ET:n sijaan. Tämän valinnan ei suinkaan tarvitse jäädä pysyväksi. Kun vanhemmat havaitsevatkin ET:n opetusryhmän toimivan koulussa, he voivat aivan hyvin milloin tahansa siirtää lapsensa oman katsomusaineen ryhmään.

Tästä oikeudesta tarvitaan tiedotusta ilmeisesti jatkossakin. Luonnollisesti tosi tärkeää on myös informoida lastaan koulun ensimmäiselle luokalle ilmoittavia huoltajia jo ennen tammikuun vuotuista ilmoittamispäivää, että omasta uskonnollisesti tunnustuksettomasta katsomusaineesta kannattaa pitää kiinni.

PUOLUSTUSVOIMOISSA OHJEIDEN uusiminen uskonnonharjoituksesta ja sille vaihtoehtoisesta ohjelmasta on edelleen kesken. Tavoitteena on saada uudet ohjeet voimaan ennen tammikuun saapumiserää. Erityisesti hiertää kenttähartauden aseman muuttaminen paraateissa, kun kenttäpiispa haluaisi pitää kiinni 400-vuotisesta sotilasperinteestä. Ihmisoikeudet ovatkin siihen perinteeseen verrattuna reippaasti tuoreempia – ja parempia.

Ilmeisesti myös sodan ja rauhan etiikan opetuksen sisältösuunnitelmat uudistetaan samassa yhteydessä. Vaikka opetussuunnitelma olisikin uskonnollisesti tunnustukseton, opetuksen toteutuksen monopolisointi vain sotilaspapereille olisi varusmiesten yhdenvertaisuutta rikkova toteutusmalli.

VAPAA-AJATELJAIN HALLITUSOHJELMAPOLIITTISET tavoitteet seuraavalle eduskuntakaudelle lähetimme loka-kuussa puolueille ja medialle. Voi olla, että puolueet eivät vielä näissä vaaleissa uskalla ottaa niitä suuremäärin vaali ohjelmiinsa ja vaalityönsä vetureiksi. Ihmisten yhdenvertaisen kohtelun vahvistaminen uskonnosta tai vakaumukselta riippumatta lainsäädännössä ja viranomais toiminnassa on kuitenkin lähivuosina aivan selvä ihmis- ja perusoikeudellinen projekti. Siihen an-

taa eväitä myös tulossa oleva uusi yhdenvertaisuuslaki.

Yhdenvertaisuuslain uudistaminen on tosin vielä vaiheessa eduskunnassa. Hallituksen esitys kaipaa vielä parantamista. Eväitä on tullut myös eurooppalaisilta toimielimiltä, ja perustuslakivaliokunnan lokakuinen lausunto edellyttää yhdenvertaisuuslain

Yhdessä olemme voimakkaita.

tiuentamista. Poikkeamat yleissäännöstä tulee säätää lailla, eikä mikä tahansa erillislaki saa syrjäyttää yhdenvertaisuuslakia toissijaiseksi.

Hallitusohjelmanpoliittiset tavoitteemme on vahvasti ankkuroitu uskonnottomien ihmisten yhdenvertaisuuden sekä uskonnonvapauden vahvistamiseen. Kunta- ja aluetasolla vapaa-ajattelijain yhdistyksille ja aktiiveille siihen työhön antaa nyt erinomaisen tartuntakahvan kuntien yhdenvertaisuussuunnitelmien laadinta ja kehittäminen. Eikä pelkääntä kuntien, vaan myös julkisia palveluja tuottavien yksityisten palveluntuottajien tulee laatia yhdenvertaisuussuunnitelma, jos eduskunta tältäkin osin hallituksen esitystä parantaa.

Ihmisoikeudet ovat tuore perinne.

Pitäisi olla selvää, että perustuslain 6 §:n syrjäntäkieltoluettelossa mainitut asiat käsitellään yhdenvertaisuussuunnitelmissa erikseen. Tällöin myös ”uskontoja tai vakaumuksia” koskeva asiaryhmä nousee esiin. Uskonnotoman vakaumuksen omaavia ihmisiä tulee kohdella yhdenvertaisesti kunnan toiminnassa uskonnollisten tai ”tapakristittyjen” kanssa.

Yhdenvertaisuus on ollut kaikkea muuta kuin itsestään selvää kunnissa varsinkin lasten ja nuorten osalta. Käytännössä ilmenevien yhdenvertaisuuden ”perinteisten” rikkomuskäytäntöjen kirjaaminen yhdenvertaisuussuunnitelmiin on kuitenkin riskaabelia, koska kanteluiden ja valitusten tekeminen on helppoa kun virheestä on mustaa valkoisella. Niinpä nyt on mahdollista saada kunnissa oikeat sanat ensin paperille ja sitten käytäntöön.

Tämäkin asia korostaa vapaa-ajattelijain maanlaajuisen yhdistysverkoston merkitystä. Kaikilla yhdistyksillä on oman kotikuntansa lisäksi toimialueenaan myös useita muita kuntia, monella yhdistyksellä koko maakunta. Yhdistysten ja aktiivien verkostomme olemassaolo korostuu myös yhteiskuntavaikuttamisessa ja eduskuntavaaleihin liittyvässä toiminnassa. Kansanedustajat valitaan vaalipiireistä eikä vain Helsingistä.

Vaikka vapaa-ajattelijain liitto vaikuttaa ja lobbaa entistä enemmän ja paremmin niin sanotulla pääkallonpaikalla eli eduskuntatalon, ministeriöiden ja puoluetuomistojen paikkeilla, Helsingin vaalipiiristä valitaan vain 21 kansanedustajaa. Niinpä todellisia pääpaikkoja niin vaalien edellä kuin niiden jälkeenkin ovat maakunnat, joista valitaan 179 kansanedustajaa. Niissä eduskuntavaalien ehdokkaat

kallistavat korvansa mieluummin oman vaalipiirin asukkaille.

Kansanedustajaehdokkaita kannattaa myös kilpailuttaa, niin mahdollisen ”oman” puolueen sisällä, kuin puolueiden välilläkin. Vaikka Sinulla on

vain yksi ääni, voit lähestyä useampaa kuin yhtä ehdokasta ja kysellä miten hän suhtautuu uskonnonvapauden ja ihmisten yhdenvertaisuuden parantamisvaatimukseen. Näin asiamme ehkä jää muistiin. Ehkä muistiin jää jonkun ehdokkaan numerokin. Ennen eduskuntavaaleja meillä on siis mahdollisuus leikkiin, jossa äänestäjä olisi niinku kuningas.

JUHLAKUMUUA KESKI-SUOMESSA

Keski-Suomen vapaa-ajattelijat juhlivat 50-vuotiaasta yhdistystään tunnelmallisesti syyskuussa.

Teksti: Heidi Friman
Kuvat: Petri Karisma

Keski-Suomen vapaa-ajattelijoiden paikallisyhdistys on ehtinyt toimia jo 50 vuotta. Yksissä tuumin päätettiin tätä saavutusta juhlistaa ja tunnelmallinen juhla vietettiin Ränssin kestikievarissa hyvän seuran, ruoan, puheiden ja viihteellisen ohjelman kera. Paikalle oli saapunut sekä vanhempaa jäsenistöä sekä muutama erittäin toivottu kunniavieras. Liiton puheenjohtaja **Petri Karisma** toi paikallisyhdistysväelle liiton terveiset. Juhlissa luovutettiin myös yhdistyksen pitkäaikaisimmalle jäse-

nelle **Mauri Hakalalle** hopeinen ansiomerkki kiitokseksi pitkäaikaisesta jäsenyydestä. Vaikka Hakala ei ollutkaan perustavassa kokouksessa läsnä, on hän ehtinyt olla yhdistyksen jäsenenä jo kokonaiset 50 vuotta. Yhdistyksen entisistä puheenjohtajista paikalle pääsi saapumaan nykyisin Seinäjoen paikallisyhdistyksessä vaikuttava **Marko Koivuniemi**.

Juhlissa kuultiin useita puheenvuoroja. Tervetulleeksi juhla-aiheita toivat seremoniamestari **Päivi Kovanen** sekä Keski-Suomen vapaa-ajattelijoiden puheenjohtaja **Kari Pasanen**. Yhdistyksen varapuheenjohtaja **Heidi Friman** oli kartoittanut yhdistyksen historiaa ja esitteli löydöksiään kuulijakunnalle. Myös kunniavieraat päästettiin ääneen ja lopuksi **Hannu Hukka** kokosi vielä kaiken yhteen. Juhlan aikana sana oli valmisteltujen puheenvuorojen lisäksi kuitenkin vapaa-

ja monet juhlavieraat hyödynsivätkin tilaisuutta ja antoivat yhdistyksen toimijoille paljon vinkkejä ja oppeja.

Mutta ei juhla toki ollut pelkkää puheita. Ränssin kestikievari pisti parastaan tarjoiluissa ja ruoka maistoi kaikille. Viihdettä vapaa-ajattelijoiden tarjoili sekakuoro Iltatähdet, joka lauloi juhlijoille muutaman upean kappaleen repertuaaristaan. Nauruhermot saatiin vetristymään, kun estradille asteli imitaattori **Taisto Takala**, joka esitti huikean shown saaden kestikievarin pitkäät puupenkit hytkymään.

Kaiken kaikkiaan juhla oli onnistunut, sillä siellä pidettiin hauskaa, mutta myös puhuttiin vakavia ja saatiin jäsenistöltä palautetta ja toimintavinkkejä. Tästä on hyvä lähteä rakentamaan parempaa tulevaisuutta yhdistykselle.

Kirjoittaja on Keski-Suomen vapaa-ajattelijat ry:n puheenjohtaja

Kemin Vapaa-ajattelijoiden
syys-
toimintaa

Teksti: Pertti Periniva
Kuvat: Kimmo Arstio

Kemin Vapaa-ajattelijat käsittelivät syyskauden ensimmäisessä hallituksen kokouksessa

liittokokouksen päätöksiä ja valintoja, Lappeen lomasaa pidettyä kesäpäiviä ja uuden liittohallituksen päätöksiä. Liittohallituksen antamaa informaatiota sen tekemistä päätöksistä pidettiin hyvänä toimenpiteenä.

Kokouksessa käsiteltiin tarkoin "Miten paikallisyhdistyksissä menee" -kartoitus. Käydyin keskustelun evästämänä vastauksen laatiminen liitolle annettiin puheenjohta-

jan ja sihteerin tehtäväksi. Jäsenvastaavaksi valittiin **Terttu Rautiainen** ja todettiin, että hänen työtään tuetaan mahdollisuuksien mukaan.

Kemin Vapaa-ajattelijain omaan hautausmaahan liittyviä asioita käsiteltiin myös ja annettiin kahdelle hallituksen jäsenelle tehtäväksi selvittää, millaisia mahdollisuuksia kaupungin ja valtion työllistämisarvoilla sekä yhdistyksen varoilla on palkata työntekijä ensi kesäksi hautausmaan kunnossapitoon.

Kokouksen jälkeen aloitettiin hautausmaan siivoustarikot. Talkoiden ohessa juotiin pullakahvit ja syötiin pitkiä nakkeja, jotta jaksettiin neljän tunnin aherrus.

Norjalaisten vieraana

Maarit Fredlund

Olin Vapaa-ajattelijoiden liiton edustajana Oslossa 11-12.10.2014 Landskonferanssissa. Tapahtuman järjesti Norjan humanistiyhdistys Human-Etisk Forbund (HEF). HEF vuonna 1956 perustettu järjestö, jolla on jäseniä jo yli 83.000. Se on suurin elämäntutkimusjärjestö Norjassa ev.lut. kirkon jälkeen, ja sillä on n. 80 avustajaa ympäri maata. Alue- ja paikallisyhdistyksiä on yhteensä 140 ja HEF on juuri muuttanut pääkonttorinsa Osloon keskustaan. Edunvalvonnan lisäksi HEF järjestää nimiäisiä, konfirmaatioita, vihkimisiä ja hautajaisia. 12-28.10. vietettiin Humanistista viikkoa. HEF:n kotisivuilla etsitään pareja, joille tarjotaan maksuton vihkiminen uudenvuodenaattona, koska silloin on kulunut 10 vuotta siitä

kun HEF on saanut vihkimisoikeuden. Norjassa on edelleenkin valtionkirkko ja jos jompi kumpi vanhemmista kuuluu kirkkoon, lapsi liitetään automaattisesti kirkon jäseneksi.

Landskonferenssissa keskusteltiin mm. humanistien globaalista vastuusta. HEF:n korkein päättävä elin on päättänyt, että järjestön tulee aktivoitua globaaliin vastuuseen liittyvässä kehitysyhteistyössä ja ympäristöasioissa. Järjestöllä on ollut omia kariutuneita kehitysyhteistyöprojekteja ja nyt tullaan tekemään yhteistyötä Norsk Folkehjelpin kanssa tukemalla jotakin heidän projektiaan.

Ympäristöasioiden suhteen oltiin siltä siltä enemmän eri mieltä. Osa halusi HEF:in keskittyvän ydintoimintaansa eikä alkaa syleillä koko maailmaa. HEF liittona ei ehkä voi olla kovin aktiivinen ympäristöasioissa ja toivottiin jäsenten toimivan aktiivisesti ympäristöasioissa. Siinä keskusteluryhmässä johon osallistuin, oltiin

yksimielisiä siitä että ensin siivotaan oma pesä. HEF:n tulee käyttää eettisesti ja ekologisesti tuotettuja tuotteita.

HEF oli kutsunut kaikista Pohjoismaista edustajia konferenssiinsa. Ruotsin edustaja oli perunut osallistumisensa. Seuraava Pohjoismainen tapaaminen on Oslossa 17-18.1.2015, johon HEF kustantaa 2-3 edustajaa muista Pohjoismaista. Tämän jälkeen on varmasti enemmän tietoa jaettavana ja vertailua eri Pohjoismaiden välillä rahoituksesta, koulutuksesta ym. Tiedonnälkäisille luettavaa tässä vaiheessa:

<http://www.human.no>

<http://www.humanistisksamfund.dk>

<http://www.humanisterna.se>

<http://sidmennt.is>

Kirjoittaja on Vapaa-ajattelijoiden liiton liittohallituksen varajäsen ja Helsingin vapaa-ajattelijoiden hallituksen jäsen.

Tampereella keskusteltiin uskonnosta koulussa

Tampereella järjestettiin jälleen suosittu seminaari. Alustusten jälkeen pureuduttiin moniin polttaviin kysymyksiin, tällä kertaa keskiössä koulu.

Teksti: Jouni Vilkkä
Kuvat: Petri Karisma

Tampereen Vapaa-ajattelijat ry järjesti "Uskomaton! ...mutta totta!" -seminaarinsa tänä vuonna Työväenmuseo Werstaan auditoriossa Tampereella 27.9. Tällä kertaa teemana oli uskonnottomat koulussa. Iltapäivän tapahtuma oli jaettu kahteen osaan, joiden välissä yhdistys tarjosi pullakahvit Werstaan Nostalgia-kahvilassa kaikille noin kolmellekymmenelle kuulijalle.

Aivan aluksi yhdistyksen ja liiton puheenjohtaja **Petri Karisma** avasi tilaisuuden. Tämän jälkeen päästiin varsinaiseen asiaan kolmella lyhyellä alustuksella: **Laura Mäntysalo** puhui otsikolla "Katsomusaineet koulussa - nykyaikana nykyaikaa?". Tämän jälkeen **Joanna Ahlman** kertoi näkemysistään ja kokemuksistaan aiheenaan "Uskonnonharjoittamisesta koulussa vs. perinne". Viimeisenä Karisma puhui Suomessa uudesta asiasta otsikolla "Oppilaan vakaumuksen yksityisyys". Lyhyen kysymysvaiheen jälkeen pidettiin kahvitauko, jonka jälkeen käynnistettiin paneelikeskustelu. Tapahtumaa oli etukäteen mainostettu Facebookissa, yhdistyksen internet-sivuilla, paikallislehdissä ja ilmoitustauluilla, sekä tiedottamalla kouluihin ja lehtiin.

Paneelikeskustelun vetäjänä toimi näyttelijä **Eppu Salminen**. Kuusi-

henkisessä paneelissa oli mukana uskontotieteilijä **Kimmo Ketola** kirkon tutkimuskeskuksesta, filosofian ja uskonnon opettaja (Vuoden uskonnonopettaja -maininnan saanut) **Tuovi Pääkkönen** Tampereen yliopiston normaalikoulun lukiosta, filosofian ja elämäntutkimustiedon didaktiikan yliopistonlehtori **Eero Salmenki** Helsingin yliopiston soveltavan kasvatustieteen laitoksesta, Latokartanon koulun rehtori **Satu Elo** sekä rohkea lukiolainen **Sofia Nykänen**, joka on saanut mainetta kyseenalaistamalla uskonnollisten tilaisuuksien pakollisuuden omassa koulussaan.

Keskustelua alustivat Pääkkönen ja Ketola omilla lyhyillä, mutta informatiivisilla esityksillään. Pääkkönen analysoi tilaisuuden mainoksessa esitettyä kysymystä "Miksi koulu on uskonnollisempi kuin yhteiskunta sen ulkopuolella?". Hän myös esitti, että uskontoa pitäisi verrata mieluummin taiteeseen kuin tieteseen. Ketola kertoi muun muassa kansainvälisestä tutkimuksesta, jossa selvitettiin koululaisten omia mielipiteitä uskonnonopetuksesta. Hän kertoi myös uskonnon opetuksen järjestämisestä eri maissa ja varoitettavista esimerkeistä siitä, mitä voi seurata, jos kouluissa ei opeteta mitään uskontoa.

Keskustelussa käsiteltiin monia eri asioita, kuten perinteiden arvoa ja sitä, miten erilaisia tilanteet eri puolilla Suomea ovat esimerkiksi monikulttuurisuuden suhteen. Keskusteltiin

myös vaikeudesta verrata uskonnottomia elämäntutkimuksia uskontoihin ja jopa uskonnon määrittelemistä. Jotkut kertoivat myös kokemaansa painostuksesta uskonnonopetukseen ja vaikeudesta saada kaikki koulut noudattamaan lakia uskonnonharjoituksen toteuttamisessa tai edes siinä, ketkä mihinkin katsomusopetukseen laitetaan.

Paneelikeskustelun lopuksi paneelistit vastailivat yleisön kysymyksiin muun muassa katsomusopetuksen sisällöstä, kirkon toiminnasta koulussa ja jopa jokavuotisesta suvirsikeskustelusta.

Seminaari oli näin edennyt alusta loppuun hyvässä hengessä ja melko yksimielisesti, ilman kiistelyä. Karisma antoikin seminaaria päättyessään ymmärtää, että seuraavalla kerralla saatetaan jo keskustelijoiden valinnalla haakea enemmän vastakkainasetteluja.

Pääosin kysymykset koko tapahtumassa esitettiin hiljaa niin, että niitä otettiin vastaan Twitterin, Facebookin ja sähköpostin avulla, sekä paikalla paperilapuilla kirjoitettuna. Kysymykset luettiin sitten paneelisteille. Vasta lopuksi annettiin myös yleisölle suullisia puheenvuoroja. Tämä järjestely vaikutti toimivalta ja huolehti siitä, ettei keskustelu pysy hyvin vetäjän hallinnassa ja pääasiassa äänessä olivat paneelistit, eikä yleisö. Paneelikeskustelu kuvattiin kolmella videokameralla ja editoitu video löytyy osoitteesta: <http://tinyurl.com/ojsacm7>.

Elämänviisaus oppiaineeksi

Mikko Kiio

Runsaat kiitokset elämänkatsomustiedon Suomen koulu- ja maailman kehittäneille sekä sitä edelleen ansiokkaasti vaalineille. Kansantalousel- ja järkisyys kuitenkin vakavasti velvoittavat koulujen ET:n ja uskonnon opetuksen yhdistämiseen. Yhdistelmän uudeksi nimeksi sovitetaan elämänviisaus.

Inhimillistä elämää meillä ja muualla laajemmin ja perusteellisemmin valaiseva elämänviisaus opettaminen aloitettakoon 6-7-vuotiaille. Elämänkatsomuksia, uskomuksia, uskontoja, niiden syntyjen syitä ja olemusta selvitettäkään varsinaisesti vasta 10-12 ikävuoden vaiheilta alkaen, jolloin useimmilla lapsilla jo paremmin on

valmiuksia tuonkaltaisiin päänsärkyihin.

Näiden ikävuosien välillä opeteltakoon olemaan ja toimimaan ihmiseksi, tulemaan toimeen eri-ikäisten, monenlaisten kansalaisten kera, välttämään ja estämään kiusaamista, hen-

ET ja uskonnonopetus yhdistettävä!

kistä ja ruumiillista väkivaltaa silloin ja myöhemminkin. Oppiaine harjaannuttaisi keskustelemaan, neuvottelemaan, perustelevaan ajatuksiaan, omista poikkeavista mielipiteistä suvaiten, kunnioittaen. Se valmennuttaisi hallitsemaan aineellisesti ja henkises-

ti terveeseen elämään auttavia tuhansia tietoja ja taitoja, valmennuttaisi vapautteen vahingollisista aineista ja aatteista. Se opettaisi oman elämän hyvää hallintaa. Elämänviisaus opettaisi ymmärtämään jokaisen velvollisuuden toimia muille vain hyvinä esimerkkei-

nä. Se perehdyttäisi eri kansakuntien suullisen ja kirjallisen kansanviisauden parhaisiin oivalluksiin, tarinoihin, sananlaskuihin ja lentäviin lausahduksiin, niin suomeksi kuin alkukielinkin; samalla vieraisiin kieliin ja kulttuureihin perehtyen.

Koko kirkko on vastuussa lestadiolaisäitien kärsimyksistä

Hannu Eklund

Kaksi entistä vanhoillislestadiolaisnaista teki kirjan taakan alle uupuvista äideistä. Ehkäisy on kielletty, koska ”elämän ja kuoleman Herra tietää oikean perheeseen”. Lestadiolaisessa patriarkaattisessa miehet päättävät myös synnytyksistä naisten puolesta. Nainen vaiken seurakunnassa, niin oli emokirkossakin 1980-luvulle asti.

Liike kuuluu valtiokirkkoomme mutta toimii omilla säännöillä. Kaksinaismoralistinen kirkko ei menoon puutu, koska symbioosista hyötty

kumpikin. Ehkäisykielto johtuu myös pyrkimyksestä pysyä elinvoimaisena. Liike ei harrasta varsinaista lähetystyötä, ja siitä myös erotaan.

Ehkäisy on ihmisoikeusasia.

Yllättäen hedelmöityshoidot sallitaan, vaikka voisi ajatella niidenkin sotivan Jumalan päätösvaltaa vastaan. Ne tukevat maksimaalista lisääntymistä. Arvostaisin lestadiolaisia aitona uskonyhteisönä, jos he eroaisivat kirkos-

ta, mutta tuomitsen ahdasmielisyyden ja epäinhimillisyyden, mihin ehkäisykielto liittyy.

Jos äiti kärsii, koko perhe kärsii,

vaikka seuroissa hymyilläään. Ehkäisy on ihmisoikeusasia. Jos lestadiolaispäälliköt eivät taivu, liike on erotettava kirkosta.

Julkaistu Kymen Sanomissa 25.9.

Pro-Seremonioiden puhujakoulutuksessa hihitettiin ja haukuttiin

Laura Mäntysalo

”Ha[a]-ha-ha-haa, he-he-he-hee, hi-hi-hi-hii, hau-hau-hau-hau!” Vapaa-ajattelijoiden liiton toimistolla kuulos- ti 11. - 12.10.2014 tavallistakin kummallisemmalta. **Kirsti Tolvanen** koulutti Pro-Seremonioille uusia puhujia ja samalla vanhatkin saivat kertausta. Olennainen osa puhujan työtä on esiintyminen ja äänenkäyttö, joten ohjelmassa oli rentouttavia ja ääntä avoavia harjoituksia kuten alun hokemat. Kaikki pääsivät myös kokeilemaan esiintymistä ja luonnollisesti koko puhujan työnkuva suunnittelutapaamisesta tilaisuuden jälkeen tehtäviin työvaiheisiin käytiin läpi.

Esimerkkipuheiden kautta saivat uudet puhujat tietoa, millaisia ratkaisuja on vuosien varrella laadituissa saatto-, hää- ja nimiäispuheissa tehty. Vanhojen konkarien kertomukset valaisivat osaltaan lisää sitä, miten moninaisia tilanteita juhlapuhuja voikin kohdata pukiessaan asiakasperheiden elämän onnellisimpia ja murheellisiä hetkiä sanoiksi.

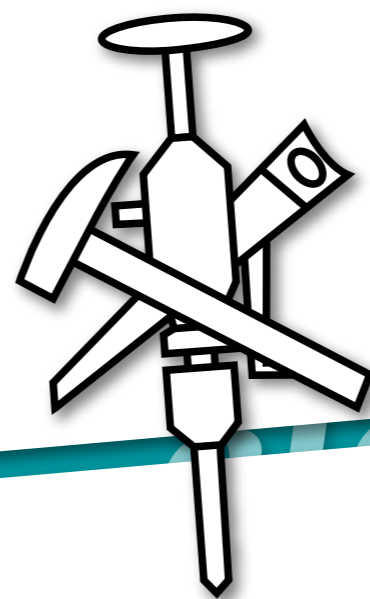

Prometheus Seremoniat Oy myöntää taustajärjestönsä jäsenille pienen alennuksen palvelujensa käytöstä. Vapaa-ajattelijain liitto maksaa lisäksi hakemuksesta 100

euron tuen jäsenetuna, jos hautauksissa vainaja tai vainajan lähiomainen tai nimiäisten tai hääjuhlien järjestäjä on liiton jäsenyhdistysten jäsen.

Prometheus Seremoniat Oy myöntää taustajärjestönsä jäsenille pienen alennuksen palvelujensa käytöstä. Vapaa-ajattelijain liitto maksaa lisäksi ha-

kemuksesta 100 euron tuen jäsenetuna, jos hautauksissa vainaja tai vainajan lähiomainen tai nimiäisten tai hääjuhlien järjestäjä on liiton jäsenyhdistysten jäsen.

Jumalaton leiri Viisivuorokautinen, itseohjautuva elämänviisaus- ja talkooleiri

tarjolla kymmenelle raittiille, tupakoimattomalle, jumalattomalle ja muutenkin fiksulle ihmiselle **heinä- elokuun vaihteessa 2015** sisäsuomalaisen, puhdasvetisen järven rantamalla. Yhtenä tarkoituksena on tuumailla nimeä myöten aiheellisia parannuksia ynnä mielekkäitä käytäntöjä nuorten aikuistumis- ja aikuisten nuortumisleiritoimintaan.

Utelut ja ilmoittautuminen:

Mikko Kiio
040 700 0841
nikkarimikko@suomi24.fi

Jäsenyhdistykset

Edelliseen lehteen oli vahingossa joutunut yhdistysluettelon vanha lista. Moni lukijamme huomautti tästä, kiitos palautteesta ja toimituksen pahoittelut tapahtuneesta! Tässä tällä hetkellä ajankohtainen yhdistysluettelo

FORSSAN VAPAA-AJATELIIJAT RY

Juha Toivonen • Tölonkaari 4 A 8 • 30420 FORSSA
puh. 044 592 0210 • forssa@vapaa-ajattelijat.fi

HELSINGIN VAPAA-AJATELIIJAT RY

Neljäs linja 1 • 00530 HELSINKI • puh. 050 468 5332
(Esa Ylikoski) • <http://www.vapaa-ajattelijat.fi/helsinki/>
helsinki@vapaa-ajattelijat.fi

HELSINGIN YLIOPISTON VAPAA-AJATELIIJAYHDISTYS PROMETHEUS RY

Janne Väinö • Vedenottamontie 12 E 38 • 00980 HELSINKI
puh. 050 365 6808 • prometheus@vapaa-ajattelijat.fi

JOENSUUN SEUDUN VAPAA-AJATELIIJAT RY

Ari Sulopuisto • Karhantie 27 • 80230 JOENSUU
puh. 040 5713 989 • <http://www.vapaa-ajattelijat.fi/joensuu/>
joensuu@vapaa-ajattelijat.fi

KAINUUN VAPAA-AJATELIIJAT RY

Aki Räisänen • Sudenpolku 6 D 20 • 87300 KAJAANI
puh. 050-5948501 • kainuu@vapaa-ajattelijat.fi

KEMIN VAPAA-AJATELIIJAT RY

Pertti Periniva • Leppälinnuntie 5 • 94700 KEMI
puh. 040 5572215 • <http://www.vapaa-ajattelijat.fi/kemi>
kemi@vapaa-ajattelijat.fi

KESKI-SUOMEN VAPAA-AJATELIIJAT RY

<http://ks.vapaa-ajattelijat.fi/> • ks@vapaa-ajattelijat.fi

KESKI-UUDENMAAN VAPAA-AJATELIIJAT RY

Lasse Pylkki • Hakalantie 40 • 04380 TUUSULA
Puh. 050 5715795 • <http://keski-uusimaa.vapaa-ajattelijat.fi/>
keski-uusimaa@vapaa-ajattelijat.fi

KOTKAN VAPAA-AJATELIIJAT RY

Ulla-Maija Eerola • Munsaaarentie 70
48300 KOTKA • Puh. 0440-183966
kotka@vapaa-ajattelijat.fi

KOUVOLAN VAPAA-AJATELIIJAT RY

Heljä Pekkalin • Killingintie 4 B 19
45700 KUUSANKOSKI • puh. 040 704 4638
kouvola@vapaa-ajattelijat.fi

LAHDEN VAPAA-AJATELIIJAT RY

Saimaankatu 3-5 B 34 • 15140 LAHTI
puh. (03) 782 7408 <http://www.vapaa-ajattelijat.fi/lahti/>
lahti@vapaa-ajattelijat.fi

LAPPEENRANNAN JA YMPÄRISTÖN VAPAA-AJATELIIJAT RY

Tomi Pinomäki • Sollinpellonkatu 8 • 53300 LAPPEENRANTA
puh. 040 731 4224 • <http://lpr.vapaa-ajattelijat.fi/>
lappeenranta@vapaa-ajattelijat.fi

LUOTEIS-LAPIN VAPAA-AJATELIIJAT RY

Reijo Raappana • Raappanatie 7
95830 Vaattojärvi • puh. 044 271 4466
luoteis-lappi@vapaa-ajattelijat.fi

LÄNSI-UUDENMAAN ATEISTIT RY

c/o Koivumäentie 18 A 35 • 01230 VANTAA

NOKIAN VAPAA-AJATELIIJAT RY

Sirkka Salonen • Hoppulankatu 5
37120 NOKIA • <http://www.vapaa-ajattelijat.fi/nokia/>
nokiam@vapaa-ajattelijat.fi

OULUN SEUDUN VAPAA-AJATELIIJAT RY

Jouko Saksio • Jalohaukantie 1 E 41
90250 OULU • puh. 040 536 0345
<http://www.vapaa-ajattelijat.fi/oulu/>
oulu@vapaa-ajattelijat.fi

RAISION VAPAA-AJATELIIJAT RY

pj. Anne Sinilaakso • sihteeri Arres Lindqvist
Valpuri Innamaankatu 12 F 81 • 20610 TURKU
raisio@vapaa-ajattelijat.fi • **ROVANIEMEN VAPAA-AJATELIIJAT**
Keijo Karvinen • Puh. 040 730 4355
rovaniemi@vapaa-ajattelijat.fi
<http://rovaniemenvapaa-ajattelijat.blogspot.fi/>

SATAKUNNAN VAPAA-AJATELIIJAT RY

Satakunnan vapaa-ajattelijat ry • c/o Perkiö
Nervanderinkiventie 25 • 29200 HARJAVALTA
<http://satakunta.vapaa-ajattelijat.fi/>
satakunta@vapaa-ajattelijat.fi

SEINÄJOEN VAPAA-AJATELIIJAT RY

seinajoki@vapaa-ajattelijat.fi
<http://seinajoki.vapaa-ajattelijat.fi>

TAMPEREEN VAPAA-AJATELIIJAT RY

Yliopistonkatu 58 B (6. kerros) • 33100 TAMPERE
puh. 045-1303837 • <http://tampere.vapaa-ajattelijat.fi/>
tampere@vapaa-ajattelijat.fi

TURUN VAPAA-AJATELIIJAT RY

Mikko Mäkitalo • Rasintie 25
20540 TURKU • <http://www.vapaa-ajattelijat.fi/turku/>
turku@vapaa-ajattelijat.fi

VAPAA-AJATELIIJAIN LIITON VUOKSENLAAKSON YHDISTYS R.Y.

Hannes Koivumäki • p. 050 555 7793
vuoksenlaakso@vapaa-ajattelijat.fi

VARKAUDEN VAPAA-AJATELIIJAT RY

Taisto Kaukonen • Toritorppa • Petroskoinkatu 18
78200 VARKAUS • puh. (017) 552 7277
varkaus@vapaa-ajattelijat.fi

Lehden ja liiton tiedot

Vapaa ajattelijat

Tunnustuksetoman kulttuurin, yhdenvertaisen kohtelun ja tasa-arvon, vakaumuksen ja oman tunnon vapauden, humanismin, rationaalisuuden ja uskontoihin sitoutumattoman globaalien etiikan äänenkannattaja.

Julkaisija

Vapaa-ajattelijain Liitto ry
Fritänkarnas Förbund rf

Vapaa Ajattelijat on Kulttuuri-, mielipide- ja tiedelehtiä liitto Kultti ry:n jäsen.

Kirjoittajien mielipiteet eivät välttämättä vastaa lehden tai julkaisijan kantaa.

Lehden tiedot

Painopaikka
Kirjapaino Lönnberg Print&Promo
Numero 4/2014
Painos 2200 kpl
ISSN 0355-8703
ISSN 2242-8992
Ilmestyy 4 numeroa vuodessa

Toimitus

Vastaava päätoimittaja
Petri Karisma

Toimitussihteeri

Suvi Auvinen

Toimituskunta

Suvi Auvinen, Petri Karisma,
Aimo Törmänen, Esa Ylikoski

Ulkoasu ja

taitto

Sauli Lehtinen

Kirjoittajalle, lukijalle

Kirjoitukset, mielipiteet, aiheivomukset ja kommentit toimituskunnalle alla olevaan osoitteeseen.
Mahdollisista kirjoituspalkkioista sovittava ennakoita.

Toimitus varaa oikeuden muokata ja lyhentää tekstejä.

Yhteydenotot

toimitusneuvosto@vapaa-ajattelijat.fi

Tilaukset, ilmoitukset, osoitteen muutokset

Tilauhinta 25 €/vuosi

Ilmoitukset	koko sivu	500 €
	puoli sivua	250 €
	1/4 sivua	125 €
	1/8 sivua	75 €

Tilaukset, ilmoitukset ja tilaajien osoitteen muutokset osoitteeseen: Vapaa-ajattelijain Liitto ry
Neljäs linja 1
00530 Helsinki
p. 045 345 2365
val@vapaa-ajattelijat.fi

Jäsenyhdistysten henkilöjäsent ilmoittavat osoitteenmuutokset ja muut jäsenasiat omalle yhdistykselleen.

Seuraava numero

Ilmestyy huhtikuussa 2014. Aineisto 14.2. mennessä osoitteeseen: toimitusneuvosto@vapaa-ajattelijat.fi

Lehden arkisto

Lehden arkisto liiton sivustolla
www.vapaa-ajattelijat.fi/
lehden-arkisto

VAPAA-AJATELIIJAIN LIITTO RY FRITÄNKARNAS FÖRBUND RF

Neljäs linja 1, 00530 HELSINKI
<http://www.vapaa-ajattelijat.fi>
val@vapaa-ajattelijat.fi
p. 045 345 2365

Liike- ja yhteisötunnus 0221208-2
Yhdistysrekisterinumero 38101
Nordea FI5612373000117835

Puheenjohtaja

Petri Karisma
petri.karisma@orvokki.net

Taloudenhoitaja

Jouni Vilkkä

Liittohallitus

Petri Karisma, puheenjohtaja
Heidi Friman, varapuheenjohtaja
Esa Ylikoski, pääsihteeri
Marko Lakkala
Kimmo Laine
Timo Mykrä
Johanna Sauna-aho
Ulla-Maija Eerola
Pertti Periniva